

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A koronavírus-világjárvány miatt hozott, a veszélyhelyzet és a járványügyi készültség során
érvényesülő átmeneti, a bírósági végrehajtást érintő szabályok, különös tekintettel a
végrehajtás fogatosítására**

Szerző:

dr. Daruka Katalin

Kézirat lezárása:

Eger, 2021. november 15.

A koronavírus-világjárvány jelenleg még fel nem mérhető mértékű változást hozott a XXI. századi, modern ember életébe és ennek az embernek, aki a nanotechnológiával és az úrturizmussal kötötte le magát eddig, rá kellett döbbsennie, hogy nem árt újra megtanulnia kezét mosni.

A SARS-CoV-2 néven megismert vírus okozta megbetegedés elleni védekezés a mindennapi élet egyik szegmensét sem hagyta változatlanul. Az egészség és az emberi élet megóvása érdekében történő védekezés egyik elemét jelentő távolságtartás megtartása érdekében, a tömeges megbetegedések megelőzése, majd bekövetkezésének a gazdasági és a mindennapi életre gyakorolt negatív hatásainak mérséklése speciális, veszélyhelyzeti jogszabály-alkotási munkát hívott életre. Rövid időn belül nagy tömegű, tematikus, időszakonként változó tartalmú jogszabály látott és lát ma is napvilágot, melyek az elsők között érintették mind a közigazgatási, mind a bírósági végrehajtást.

E dolgozat célja jogalkalmazói szempontból bemutatni azokat a járvány miatt kihirdetett veszélyhelyzettel vagy annak megszüntetésével összefüggésben meghozott, a bírósági végrehajtás eljárást érintő jogszabályokat, melyeket 2020. március 11. napja óta alkotott a jogalkotó, továbbá, hogy a még hatályban lévő szabályoknak az érvényesülése miként befolyásolja a bírósági végrehajtás folyamatát, a foganatosítás során megtehető egyes eljárási cselekmények elvégzését.

Figyelemmel arra, hogy még jelenleg is tart a veszélyhelyzet, ezért a 2021. október 31. napjáig kihirdetett jogszabályok képezik a dolgozat tárgyát azzal, hogy a veszélyhelyzeti jogalkotás által érintett egyes végrehajtási jogintézmények alapvető szabályai, az olvasó meglévő szaktudására is építve, csak a szükséges mértékben kerülnek ismertetésre.

A SARS-CoV-2 vírus okozta betegség néhány hét alatt gyorsan járványos méreteket kezdett ölteni az egész világon, ezért az egyes országok a járvány terjedésének megakadályozása érdekében központi lépéseket voltak kénytelenek tenni.

Magyarország Kormánya az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása céljából 2020. március 11. napján, 15 órakor kezdődően, az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése alapján, a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel veszélyhelyzetet hirdetett ki, az ország egész területére kiterjedő hatállyal.

Az Alaptörvény értelmében a Kormány veszélyhelyzeti jogalkotása tizenöt napig marad hatályban, kivéve, ha a Kormány - az Országgyűlés felhatalmazása alapján - annak hatályát meghosszabbítja.

Az Országgyűlés ezt a felhatalmazást a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény (Felhatalmazó Törvény) elfogadásával megadta, egyúttal az addig meghozott intézkedéseket megerősítette¹.

A rendkívüli jogrend időszaka alatt hozott eltérő szabályok az igazságszolgáltatás minden területét érintették, azért, hogy az egyes eljárások a járvány elleni védekezés ideje alatt is lefolytathatók legyenek.

Ezek az eltérő szabályok céljukat tekintve és időben is jól elkülöníthetőek, az egyes időszakok bemutatása után kerül sor az érintett jogintézményekhez kapcsolódó szabályok részletes ismertetésére.

I. Az első időszak - 2020. március 11. és 2020. június 17. között

A 40/2020. (III. 11.) Korm. r. által kihirdetett veszélyhelyzet időtartamát tekintem az első szakasznak, mely 2020. március 11. napjától 2020. június 17. napjáig tartott.

¹ A veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 2020. évi LVII. törvény általános indokolása

A veszélyhelyzeti jogalkotás egyik első darabja volt az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a végrehajtással kapcsolatban teendő intézkedésekről szóló 57/2020. (III. 23.) Korm. r., mely érintette a bírósági végrehajtást².

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. időbeli hatálya tekintetében rögzíthető, hogy a 10. § rendelkezése szerint, 2020. március 24. napján lépett hatályba és azt a veszélyhelyzet ideje alatt kellett alkalmazni.

A veszélyhelyzeti jogalkotás sajátossága, hogy kormányrendeleti szinten történik módosítás magasabb, törvényi szintű szabályozásban, ezért a Korm. r. 1. §-a kimondja, hogy a Vht.-t ebben a Korm. rendeletben foglalt eltérésekkel kellett alkalmazni, mely azt jelentette, hogy mindaddig, míg az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. hatályát nem veszítette, a két jogszabály az általános és a speciális viszonyban állt egymással.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. sajátossága mind az eltérő, mind az átmeneti szabályokhoz képest, hogy nem tartalmazta azt a rendelkezést, hogy a folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazni kell.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. kifejezetten a végrehajtási eljárás elrendelését nem érintette abban az értelemben, hogy a végrehajtás elrendelése iránti kérelmek elbírálására nem tartalmazott rendelkezést. A végrehajtás fogatosítását érintően a személyes ügyfélfogadásra, a végrehajtói kézbesítésre, a végrehajtó által az adósnak biztosított részletfizetés engedélyezése feltételeire, az iratok kézbesítésére, a felvilágosítás adás módjára, a rendbíróság kiszabásának mellőzésére, a helyszíni eljárásra, a hagyományos árverésre, a helyszíni eljárási cselekményekre, azon belül az ingatlan kiürítésére irányuló helyszíni eljárás lefolytatására, a meghatározott cselekmény végrehajtására, azon belül a gyermek átadására és elhelyezésére vonatkozó bírósági határozat fogatba vételére, a lefoglalt gépjárművek forgalomból való kivonására, a természetes személy lakóingatlana árverésére és a végrehajtási eljárás felfüggesztésére vonatkozóan vezetett be eltérő szabályokat.

² Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 2. címében található 9. § az adóhatóság által fogatosítandó végrehajtásokat érintő eltérő szabályokat is tartalmazta.

A bírósági végrehajtás szabályait a 2020. március 31. napján, 15 órakor hatályba lépett, a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. r. (Veir.) érintette ismét, annak 5. §-a nem módosított az 57/2020. (III.23.) Korm. r. szabályain, az abban foglaltakhoz képest további szabályokat vezetett be, amelyek a folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazandóak voltak.

Ezek a szabályok a Veir. 5. § (1) bekezdésében kifejezetten már egyes végrehajtási eljárások elrendelését tilalmazták, mert a veszélyhelyzet ideje alatt a Brüsszel IIa., valamint a jogellenesen Magyarországra hozott gyermek visszavitelére³ vonatkozó kérelem alapján végrehajtás elrendelésére már nem kerülhetett sor.

A Veir. 5. § (3) bekezdése pedig már általában és nemcsak járványügyi intézkedés alatt álló helyen tilalmazta azt, hogy a Brüsszel IIa. alapján, valamint a jogellenesen Magyarországra hozott gyermek visszavitelére vonatkozó kérelem alapján e rendelet hatálybalépését megelőzően elrendelt végrehajtási ügyekben eljárási cselekményt, intézkedést a veszélyhelyzet ideje alatt fogantatosítsanak.

2020. április 16-n került kihirdetésre és 2020. április 17. napjától 2020. június 17. napjáig a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a veszélyhelyzet ideje alatt egyes agrárszabályozási tárgyú rendelkezések eltérő alkalmazásáról szóló 122/2020. (IV. 16.) Korm. r. 6. §-a a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földnek végrehajtási eljárás során történő értékesítése⁴ tilalmát fogalmazta meg, mely szabály hatálya a folyamatban lévő eljárásokra is kiterjedt.

A negyedik jogszabály, mely érintette a bírósági végrehajtást, az elektronikus azonosítási feltételekkel, a végrehajtással és a médiaszolgáltatási díjjal kapcsolatos egyes jogszabályok eltérő alkalmazásáról szóló, a folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazni rendelt, 132/2020. (IV. 17.) Korm. r. volt, melynek 7. § (1) bekezdése 2020. április 18. és 2020. június 17. közötti időszakra már az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 6. §-ában meghatározott cselekményre vonatkozó rendelkezések alól

³ A *Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól* szóló, Hágában, 1980. október 15. napján megkötött szerződés kihirdetéséről szóló 1986. évi 14. törvényerejű rendelet.

⁴ Az erre vonatkozó részletszabályokat a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek végrehajtási, felszámolási vagy önkormányzati adósságrendezési eljárás keretében árverés útján történő értékesítésének szabályairól szóló 191/2014. (VII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza.

fogalmaz meg kivétel-szabályt azzal, hogy kimondja, nem kell alkalmazni az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 6.§-a szerinti, az eljárási cselekmények fogantatását előíró tilalmat olyan meghatározott cselekmény fogantatása esetén, amelyet az elrendelő hatóságok maguk hajtanak végre és amelynek egyúttal célja az emberi élet vagy egészség megóvása, illetve az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, azzal, hogy járványügyi intézkedés hatálya alatt álló helyen e § ellenére sem lehet eljárási cselekményt fogantatani.

Időrendben utoljára jelent meg a kapcsolattartásra és a távotartásra a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó eltérő intézkedésekről szóló 176/2020. (V. 4.) Korm. rendelet, mely a Vht. 180/B. § szerinti, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása érdekében történő gyermek átadását, mint meghatározott cselekményt érintették.

A 2020. május 5. napján hatályba lépett és a folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni rendelt Korm. r. 1. § (2) bekezdése azt mondta ki, hogy kifejezetten ezekben az eljárásokban a végrehajtó az eljárási cselekmény, intézkedés fogantatásával már nem kell, hogy a veszélyhelyzet megszűnését megvárja, csupán akkor nem fogantatíthat ilyen meghatározott cselekményt, ha a helyszín, ahol ezt meg kell tennie, járványügyi intézkedés⁵ hatálya alatt áll.

Azért volt erre szükség, mert az 57/2020. (III. 23.) Korm. rendelet 6. § (3) bekezdése eddig a napig úgy rendelkezett, hogy a végrehajtó csak a veszélyhelyzet megszűnését követően folytathatta volna a fogantatást ebben a különleges végrehajtási eljárásban is, az erre vonatkozó határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon kezdődött volna újra. Ezzel a szabállyal összhangban hatályát veszítette 2020. május 5. napján az 57/2020. (III. 23.) Korm. rendelet 6. § (2) bekezdésében írt „- ide nem értve a gyermek átadása kapcsolattartásra vonatkozó határozat -” szövegrész.

Az első időszakkal összefüggésben érinteni kell az ítélezési szünetre is és a határidők számítására vonatkozó rendelkezéseket.

⁵ A 176/2020. Korm. r. 9. §-a meghatározta, hogy mit ért járványügyi intézkedés alatt álló helyen: hatósági házi karantént, a járványügyi elkülönítést, a megfigyelést és a zárlatot.

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (II.) szóló 45/2020. (III.14.) Korm. r. 1. §-a rendkívül ítélkezési szünetet rendelt el.

A Vht. 9.§ -a alapján, azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket e törvény eltérően nem szabályoz, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) szabályait a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel és a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló törvénynek a bírósági polgári nemperes eljárásokra vonatkozó általános rendelkezéseit kell alkalmazni. A 2018. január 1. előtt elrendelt végrehajtási eljárásokban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.), míg a 2018. január 1. után elrendelt eljárásokban a Pp. alkalmazandó⁶.

A rPp. 104/A. § (3) bekezdése szerint, a törvénykezési szünetre vonatkozó előírásokat a külön törvényben meghatározott nemperes eljárásokban csak akkor lehet alkalmazni, ha külön törvény így rendelkezik. A Pp. 148. §-a ítélkezési szünetre vonatkozó szabályai a nemperes eljárásokról nem rendelkeznek, az erre vonatkozó szabályokat a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVII. törvényben (Bpnp.) olvashatóak.

A Bpnp. 1. § (7) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a nemperes eljárásban a Pp. ítélkezési szünetre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók. A 45/2020. (III. 14.) Korm. r. szerinti rendkívüli ítélkezési szünet ezért nem érintette a végrehajtási eljárásokban a végrehajtást elrendelő és foganatosító bíróságra irányadó határidők számítását, de a Veir. 97. § (2) bekezdése szerint, ha a végrehajtási eljárásban a határidő a rendkívüli ítélkezési szünet elrendelése (2020. március 15.) és a Veir. hatálybalépését követő 15. napig terjedő időszakban (2020. április 15.) járt volna le, a határidő meghosszabbodott a Veir. hatálybalépését követő 30. napig, azaz 2020. április 30. napjáig.

⁶ A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozásának (2017. november 20-21.) 64. sz. állásfoglalása

II. A második időszak - 2020. június 18. és 2020. november 03. között

A 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 282/2020. (VI. 17.) Korm. 1. §-a a veszélyhelyzetet megszüntette az ország egész területén, mely jogszabály 2020. június 18. napján lépett hatályba. Ugyanezen a napon lépett hatályba az Országgyűlés 2020. június 16. ülésnapján elfogadott és 2020. június 17. napján kihirdetett, a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készütségről⁷ szóló 2020. évi LVIII. törvénye (Vmt.).

A veszélyhelyzet megszüntetése esetén az Alaptörvény 53. cikk (4) bekezdése szerint a Kormánynak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése szerinti rendeletei a veszélyhelyzet megszűnésével hatályukat veszítik. A jogbiztonság követelménye megkívánja, hogy a veszélyhelyzet megszűnése és a veszélyhelyzeti kormányrendeletek hatályvesztése ne történjen meg annak hiányában, hogy megfelelő átmeneti rendelkezések megalkotásra ne kerülne sor.

A törvény megalkotásának a célja az volt, hogy a veszélyhelyzeti jogalkotás által érintett tárgykörökben az Országgyűlés a jogbiztonság érvényesülése érdekében a veszélyhelyzet idején létrejött jogviszonyokat és jogi várományokat úgy szabályozza a veszélyhelyzetet követő időre, hogy a szabályozási átmenet egyértelműen és kiszámíthatóan biztosított és a szabályozási környezet változatlansága törvényben garantált legyen⁸.

A Vmt. 2. §-a a törvény tárgyi hatályát kifejezetten úgy jelölte meg, hogy a veszélyhelyzet következtében az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyon- és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében szükséges, a veszélyhelyzet megszűnését követően alkalmazandó - így különösen egyes, veszélyhelyzet idején hozott rendkívüli intézkedésekkel összefüggő átmeneti - szabályokat állapítja meg.

A jogbiztonságot szem előtt tartó jogalkotó célja miatt a Vmt. szabályozási módszere megváltozott. Az eddig tilalmazott, egyes eljárási cselekményekre irányadó határidőket határozta meg, megadta,

⁷Járványügyi készütségnek minősül az egészségügyi válsághelyzet elrendelése, az Eütv. 228. § (1) bekezdésének 2020. június 18. napjától hatályos szövege szerint.

⁸ A Vmt. általános indokolása.

hogy honnan számítjuk azokat és ez az időpont nem mindig a veszélyhelyzet megszűnésének a napja volt, valamint néhány kormányrendeleti szintű szabályt változtatás nélkül fenn is tartott.

A Vmt. 60. címe alatt találjuk a Vht.-t érintő átmeneti szabályokat és az e szabályokat a folyamatban lévő eljárásokra is kifejezetten alkalmazandónak rendelte a jogalkotó. Mindez azt jelentette és jelenti ma is, hogy a Vht.-ban szereplő szabályokat csak akkor lehet alkalmazni, ha a Vmt. átmeneti szabályt nem fogalmazott meg, ugyanis a Vmt. 60. címe alatt olvasható szabályok meghozataluk óta, módosítás nélkül, jelenleg is hatályban vannak. Ezért lényegesnek tartom itt is kiemelni, hogy a Vmt. 153. § (12) bekezdése általános érvénnyel tiltja az olyan helyen történő eljárási cselekmény, intézkedés foganatosítását, mely járványügyi intézkedés hatálya alatt áll.

III. A harmadik időszak - 2020. november 4. napjától folyamatosan

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása céljából, a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel a Kormány Magyarország egész területére ismételten veszélyhelyzetet hirdetett ki, mely 2020. november 4. napján lépett hatályba.

A 2020. november 4. napján kihirdetett veszélyhelyzetet a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 26/2021. (I. 29.) Korm. r. megszüntette 2021. február 8. napjával és a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. r. azt újra kihirdette ugyanezen időponttal, amit a 2021. évi I. törvény elfogadásával az Országgyűlés megerősített. A veszélyhelyzet álláspontom szerint e szabályok értelmében ezért folyamatosnak tekinthető, így egységes egésznek tekintem a 2020. november 4. napja óta tartó időszakot. A bírósági végrehajtást érintő szabályok, melyeket ekkor a Vmt.-ben olvashatunk, a második alkalommal kihirdetett veszélyhelyzet során nem változtak, egészen 2021. március 8. napjáig.

A járvány fokozódása hívta életre a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Kormányrendeletet (Veir2.), mely 2021. március 8.

napjától van hatályban. A Veir2. által használt szigorított védekezés fogalma egy időtartamot, a 2021. március 8. és 2021. április 19. napja közötti időszakot jelentette⁹.

A Veir2. azt mondja ki a 3. §-ban, hogy a szigorított védekezés ideje alatt a Vht., valamint a Vmt. rendelkezéseit az e rendeletben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni, valamint a 41. §-ában azt, hogy e rendeletet a hatálybalépésének napján folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

A Veir2. ugyanazokat a jogintézményeket és eljárási cselekményeket érintő korlátozásokat és tiltásokat vezette be újra, mint amelyeket már az 57/2020. (III. 23.) Korm. rendeletből megismerhettünk, bár nem teljesen változatlan formában, melyeket ismertetni fogok az egyes eljárási cselekményeknél.

Bár a Veir2. még hatályban van, a Vht. és a Vmt. szabályait érintő 3. cím rendelkezései, már nem alkalmazhatók, lévén, hogy azok kifejezetten a szigorított védekezés időtartamára szóltak. Azonban van ez alól négy kivétel, így az iratok kézbesítésére, a felvilágosítás adás módjára, a rendbírság kiszabásának mellőzésére és a végrehajtás felfüggesztésének esetére vonatkozó szabályok, amelyek időbeli megkötés nélkül, nemcsak a szigorított védekezés időtartama alatt érvényesülő szabályok, hanem azóta is alkalmazandóak, ténylegesen tehát a Vmt. és a Veir2. párhuzamosan szabályozza ezeket.

Végül az ingatlanok árverezésére és kiürítésére a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó eltérő intézkedésekről szóló 229/2021. (V. 5.) Korm. r. időrendben az utolsó megjelent és dolgozat által tárgyalt jogszabály. A folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazandó, 2021. május 6. napjától hatályba lépett rendelkezések - bár a Veir2. eredetileg csak a szigorított védekezés idejére tiltotta meg -, még jelenleg is tiltják a végrehajtónak a veszélyhelyzet megszűnéséig az ingatlan kiürítése iránti, vagy azzal összefüggésben történő intézkedést, valamint az ingatlan kiürítésére irányuló helyszíni eljárási cselekmény foganatosítását, a természetes személy adós lakóingatlanának árverezését, valamint a természetes személy adós lakóingatlanának folyamatos árverezéséről szóló

⁹ A szigorított védekezés vége eredetileg 2021. április 5. napján lejárt volna, de a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet módosításáról, valamint a Pénzügyi Békéltető Testület eljárása során a veszélyhelyzet idején érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 154/2021. (III. 27.) Korm. rendelet módosításáról szóló 160/2021. (IV. 1.) Korm. 2. § a) pontja az időpontot 2021. április 19. napjára módosította.

hirdetménnyel összefüggésben a lakóingatlanra érkező vételi ajánlatot tenni kívánó árverező felhasználói nevének és jelszavának aktiválását.

IV. Az egyes jogintézmények

Az egyes eltérő és átmeneti szabályok értelmezésekor abból indultam ki, hogy az azokban használt fogalmak a Vht. szóhasználatához igazodnak és azzal megegyezők, de ugyanúgy figyelemmel voltam az Alaptörvény 28. cikkére is, mely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Ezen túl, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15.§ (1) bekezdését is alkalmazni szükséges, mely szerint a jogszabályi rendelkezést - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a hatálybalépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni. Ez utóbbit azért is kell felidézni, mert a veszélyhelyzeti jogalkotás, valamint ezeknek az eltérő szabályoknak a fokozatos kivezetésével összefüggésben a jogalkotó nem mindig rendelkezett arról, hogy az adott rendelkezések a folyamatban lévő ügyekre is alkalmazandóak-e vagy sem, mert az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. ilyen tartalmú rendelkezést nem tartalmazott.

1. A végrehajtás elrendelését befolyásoló szabályok

Az e tárgyban alkotott eltérő szabályozás címzettjei a végrehajtást elrendelő bíróságok voltak, mert azt a kérelmet nem engedte elbírálni és így a végrehajtást elrendelni, amely során a foganatosítás az országhatárok szükségszerű átlépésével járt volna, ez pedig a Veir. 5. § -ban meghatározott eljárások voltak, általánosan, a szülői felügyelet és a kapcsolattartás tárgyában hozott határozattal,

valamint a jogellenesen külföldre vitt gyermek visszavitelével kapcsolatos végrehajtási¹⁰ eljárások, mely szabály 2020. március 31. napjától kezdődően volt hatályos 2020. június 17-ig.

Ezt követően, a szigorított védekezés idejére tért vissza a tilalom a Veir2. 9. § (1) bekezdésében, mely ugyanezen végrehajtási eljárások elrendelését tilalmazta, de itt már olvashatunk egy olyan megkötést, hogy csak azokban az esetekben nem kerülhetett sor a végrehajtás elrendelésére, ha a gyermeket külföldön élő személy részére kellett átadni. Így e tekintetben a végrehajtást elrendelő bíróság alapos vizsgálatát kellett, hogy képezze, hogy az előtte fekvő kérelem alapján a végrehajtást el lehet-e rendelni vagy a végrehajtás elrendelését meg kellett tagadni.

Az eltérő szabályokban a végrehajtás elrendelése iránti kérelmek benyújtásának módjában lehetséges konkrét korlátozás, a személyes benyújtás lehetőségével nem élhettek a felek. A személyes ügyfélfogadás szünetelt mind a bíróságokon, mind a közjegyzőnél 2020. március 31. napjától 2020. június 17. napjáig a Veir. alapján, a végrehajtóknál a személyes ügyfélfogadást az 57/2020. (III. 23.) Korm. alapján kellett felfüggeszteni, majd ugyanez történt a Veir2. szerinti szigorított védekezés ideje alatt is, 2021. március 8. napjától 2021. április 19. napjáig¹¹.

Hangsúlyozni kell, hogy csak a személyes benyújtás lehetősége szűnt meg, a végrehajtást kérők számára az elektronikus út igénybevétele továbbra is rendelkezésre állt, továbbá a postai út, valamint a gyűjtőszekrényben való elhelyezés, mind a bíróságokon, mind pedig a végrehajtóknál.

A végrehajtói irodákban a gyűjtőszekrény elhelyezését az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. tette lehetővé kifejezetten, sőt kötelezővé, a személyes ügyfélfogadás felfüggesztése idejére, a bíróságokon a beadványok fogadásának ezt a már megszokott és állandósult formáját jelenleg a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM r. (BÜSZ.) 23. §-a szabályozza.

Önmagában álláspontom szerint ez a szabály nem akadályozta a végrehajtást kérők igényérvényesítését, mert egyetlen végrehajtás elrendelése iránti kérelmet sem kell kötelezően - ilyen jellegű jogszabályi előírás hiányában - személyesen benyújtani. Továbbá, a végrehajtási nemperes eljárásban a veszélyhelyzeti jogalkotás nem tette lehetővé - véleményem szerint

¹⁰ Vht. 16. § h) és l) pontjai.

¹¹ A Vht. 12/A. § alapján, a végrehajtó hatáskörébe tartozó ügyben a végrehajtás iránti kérelmet az illetékes végrehajtónál is elő lehet terjeszteni.

helyesen -, hogy a végrehajtási eljárás elrendelése iránti kérelmet ne a részletes kitöltési útmutatóval ellátott formanyomtatványon nyújtsa be az igényérvényesítő, melyek használata az eljárások megindítását a jogi képviselő nélkül eljáró fél részére is megkönnyítik általában és tették ezt ebben az időszakban is.

2. A végrehajtás foganatosítását érintő szabályok

A bírósági végrehajtás foganatosítási szakaszát érintő eltérő szabályokban elkülöníthető két szabályozási módszer.

Az egyik a kifejezett tiltás a Vht.-hoz képest, mely egyértelműen ahhoz a célhoz kapcsolódik, hogy a jogalkotó az emberi érintkezések számát a lehető legkevesebbre szorítsa, a jogbiztonság pedig azt követeli meg, hogy ne bízsa a végrehajtó belátására, hogy mely eljárási cselekményt hagyja ki és melyeket kíván elvégezni, melynek következtében a végrehajtást kérők, valamint az adósok is tisztában lehettek és lehetnek azzal, hogy mely eljárási cselekményeket és meddig nem fognak foganatosítani az eltérő szabályok hatálya alatt.

A másik iránya a jogalkotásnak elsősorban az adósok vagy az eljárás egyéb résztvevői helyzetének, illetve kifejezetten az adósok teljesítésének kifejezett könnyítését célzó, a Vht.-ban megfogalmazottakhoz képest enyhébb szabályok megalkotása volt.

Látható azonban, hogy ahol a végrehajtó számára az eltérő szabályozás tiltást fogalmazott meg, például helyszíni eljárást nem folytathatott le ingóságok lefoglalása érdekében, annak pozitív következménye volt az adósokra nézve, mint ahogy ilyen az ingatlan kiürítésére vagy a természetes személy adós lakóingatlanának árverési értékesítésére vonatkozó eltérő szabály is.

2.1. A tilalmazott végrehajtási cselekmények

2.1.1. A végrehajtói kézbesítés

A végrehajtói kézbesítésekre vonatkozó tilalom mindkét alkalommal, ugyanazon tartalommal és szöveggel volt hatályban, címzettjük a végrehajtó volt, kiemelve, hogy csak a tényleges kézbesítésre vonatkozott a tiltás, az erre irányuló kérelmek benyújtására nem. A bírósági irat végrehajtói kézbesítését lehetővé tevő, a Vht. 31/D. § szerinti kézbesítésre az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 2. § (1) bekezdése szerint a veszélyhelyzet ideje alatt nem kerülhetett sor azzal, hogy a kézbesítésre vonatkozó határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon újrakezdődött.

E tilalom a végrehajtást kérők igényérvényesítésére volt hatással, hiszen e kézbesítési mód, meghatározott bírósági határozatok¹² esetében, a kézbesítési fikció bekövetkezése által teremtett bizonytalan helyzetet van hivatva végrehajtói kézbesítés útján kiküszöbölni. Amennyiben végrehajtandó határozat volt a kézbesítés tárgya, akkor ez a tilalom a végrehajtások elrendelését késleltette ezekben az egyedi ügyekben, így az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. ha közvetve is, de mégis befolyásolta a végrehajtási eljárások elrendelését. Azonban a végrehajtói kézbesítés csak lehetőség a végrehajtást kérő részére és nem kötelezettség, a döntése szerint, kérhette a végrehajtás elrendelését a kézbesítési fikcióval érintett határozat alapján is. A Veir. ezen a szabályon nem módosított, így a tilalom első alkalommal 2020. március 24. napjától 2020. június 17. napjáig állt fenn.

A Vmt. 153. § (9) bekezdése szerint, ha a veszélyhelyzet miatt nem került sor végrehajtói kézbesítésre, arra 2020. július 1-jét követően kerülhet sor azzal, hogy a kézbesítésre vonatkozó határidő¹³ 2020. július 2. napján újrakezdődik.

A Vmt. és az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. között látszólag ellentét áll fenn abban a tekintetben, hogy mikor is nyílik meg a kötelezettsége a végrehajtónak a kézbesítés fogantatosítására, mert a Korm. r. azt mondja ki, hogy a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon indul újra a határidő, míg a

¹²Vht. 15. § és 16. a) és b) pontjai szerinti határozatok.

¹³250/2004. (VIII. 27.) Korm. r. 12. § (1) bekezdése értelmében, a kézbesítés fogantatosítása érdekében, a végrehajtó a kérelem hozzá való beérkezését követő 15 napon belül, a kézbesítés helyén helyszíni eljárást tart.

Vmt. azt mondja ki, hogy 2020. július 02. napján kezdődik a határidő. A veszélyhelyzet 2020. június 17. napján megszűnt, ehhez képest a 15. nap pedig 2020. július 2. napja volt, tehát a két jogszabály ugyanazt a napot jelölte meg valójában. Az ellentét abból a szempontból is látszólagos, hogy egyszerre állt volna fenn a két szabály hatálya, mert az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. hatályát veszttette a veszélyhelyzet megszűnésével, a Vmt. pedig ekkor lépett hatályba.

A végrehajtói kézbesítések teljesítését a Veir2. 4. § (1) bekezdése ismételten korlátozta, a szigorított védekezés ideje alatt végrehajtói kézbesítésre nem kerülhetett sor, azzal, hogy a kézbesítésre vonatkozó határidő a szigorított védekezés megszűnését követő 15. napon újratekzdődik, mely 2021. május 4. napja volt és azóta nem is került sor a tilalom újabb bevezetésére.

2.1.2. Az iratok kézbesítése

A jogalkotó a végrehajtói kézbesítésre vonatkozó szabályokon túl, külön rendelkezett az iratok kézbesítéséről is, melynek oka abban keresendő, hogy a Vht. 36. §-a lehetővé teszi, hogy a végrehajtást kérő a végrehajtható okiraton tett nyilatkozatával kérheti, hogy a végrehajtó személyesen kézbesítse az adósnak a végrehajtható okiratot. Ez egy lehetőség a végrehajtást kérő részére, mert a Vht. maga azt mondja ki, hogy elsősorban postai úton, a hivatalos levelek kézbesítésére vonatkozó szabályok szerint kell az adósnak a végrehajtható okiratot kézbesíteni.

A személyes találkozásban rejlő megfertőződés kockázatának csökkentése érdekében ezért az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 2. § (3) bekezdése ezt a lehetőséget is megszüntette és azt mondta ki, hogy a végrehajtási eljárás során az iratok kézbesítése csak postán, illetve elektronikus eszköz igénybevétele útján, valamint az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok alapján történik.

A Vmt. az iratok kézbesítésére vonatkozó előbbi korlátozást nem oldja fel kifejezetten, nem is szól róla, ezért azt lehet megállapítani, hogy az iratok, vagyis a végrehajtható okirat Vht. 36. §-a szerinti személyesen történő kézbesítése 2020. június 18. napjától azért nyílt meg a lehetőség, mert 2020. június 17. napján az 57/2020. (III. 23.) Korm. hatályát veszttette.

Ugyanezen tartalommal és céllal a Veir2. 4. § (3) bekezdése is rendelkezett erről 2021. március 8. napjától, azonban e szabály a Veir2. megfogalmazásában nem tartalmazza azt a megkötést, hogy ez a tilalom csak a szigorított védekezés időtartamára szól.

Felmerül a kérdés, hogy jelenleg akkor a végrehajtható okiratnak az adós részére történő személyes kézbesítése tilalmazott-e vagy sem? A Veir2. rendelkezése, mivel az még hatályban van, egyértelműen tiltást tartalmaz, ugyanakkor abban a megközelítésben, hogy a Veir2. nem tiltja a szigorított védekezés időtartamán túl a helyszíni eljárási cselekmény, illetve helyszíni eljárás megtételét, álláspontom szerint, mivel a "többen benne foglaltatik a kevesebb", jelenleg nincs akadálya végrehajtható okirat személyes kézbesítésének kivéve ott, ahol a helyszín járványügyi intézkedés hatálya alatt áll.

2.1.3. A személyes ügyfélfogadás

A személyes ügyfélfogadás tartásának kötelezettsége és annak részletszabályai a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM r. (VÜSZ.) 43. §-ában olvashatóak, ez nem törvényi szintű jogszabályban van lefektetve, így e tekintetben kakukktójásnak tekinthető a többi, érintett jogintézményhez képest, valójában nem is eljárási cselekménnyről van szó. Mégis szükséges volt az ügyfélfogadásra vonatkozó szabályok felülírása, annak tényleges korlátozása a járvány elleni védekezés adott szakaszaiban, az emberi érintkezések számának csökkentése érdekében.

A személyes kapcsolattartás minden fél, így tehát végrehajtást kérő és adós számára is egyaránt tiltott volt, de minden más kapcsolattartási mód megengedett és használható volt, választásuk szerint, azoknak, akik nem az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015.évi CCXXII. törvény (Eüsz. tv.) hatálya alatt állnak és nem kötelező számukra az elektronikus kapcsolattartás igénybevétele.

Az 57/2020. (III. 31.) Korm. r. 2. § (4) bekezdése szerint a végrehajtónak a személyes ügyfélfogadását a veszélyhelyzet megszűnését követő napig fel kellett függesztenie, azonban a végrehajtó ez idő alatt az érintettek számára elektronikus eszköz igénybevétele útján vagy írásban,

a végrehajtói iroda bejáratánál elhelyezett zárt gyűjtőszekrénnel biztosította a rendelkezésre állást.

A személyes ügyfélfogadás felfüggesztése, mint már arról az 1.1. pontban is szó volt, első alkalommal 2020. március 24. napjától 2020. június 17. napjáig állt fenn, majd következő alkalommal, a Veir2. 3.§ (4) bekezdése alapján a végrehajtónak a szigorított védekezés megszűnését követő napig kellett felfüggeszteni az ügyfélfogadást, tartalmilag a két időszakra ugyanazon rendelkezések voltak hatályban.

Szembetűnő a jogszabály szóhasználata abban a tekintetben, hogy míg a bíróságok és a közjegyzők esetében az ügyfélfogadás szünetelését fogalmazta meg a jogszabály, addig a végrehajtó esetén a felfüggesztés kifejezést használta, bár álláspontom szerint mindkét rendelkezésnek ugyanaz volt a vonzata: ügyfelek személyesen egyik helyen sem intézhették az ügyeiket.

2.1.4. A hagyományos árverés, helyszíni eljárás, helyszíni eljárási cselekmény

A Vht. a hagyományos árverést csak az ingók értékesítése esetében ismeri, a részletszabályok a Vht. 118. és következő §-okban olvashatóak. A hagyományos árverés lényeges jellemzője az eltérő szabályok szempontjából az, hogy ez egy helyszíni eljárási cselekmény és személyes részvétellel történik a licitálás.

Kifejezetten helyszíni eljárásról beszélhetünk a Vht. 33. § szerinti, az ügygazda végrehajtó illetékességi területén kívüli helyszíni eljárási cselekmény esetében, a Vht. 58. § szerinti, az adósnál történő helyszíni eljárás tekintetében, amikor ennek keretében felszólítja a teljesítésre a végrehajtó az adóst, a Vht. 178. § szerinti meghatározott ingóság kiadása esetében, a Vht. 180. § (4) bekezdése alkalmazásakor, mikor gyermek átadására kell, hogy sor kerüljön, a Vht. 180/B. § szerinti, a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása esetén szintén a gyermek átadása, a Vht. 183. § esetében, az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése tekintetében, a felsorolás csak példálózó, a helyszíni eljárások kimerítő felsorolása meghaladja e dolgozat kereteit.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. szerinti helyszíni eljárási cselekmény fogalmát tartalmilag nehéz meghatározni, mert így ebben a formában a Vht. ezt a kifejezést csupán a 33. §-ban használja, de minden olyan eljárási cselekmény álláspontom szerint ide tartozik a helyszínen történt foglalástól kezdve a Vht. 43. §-a szerinti helyszíni kényszer-cselekményeken át a munkáltatónál a letiltás teljesítésének a helyszíni ellenőrzéséig, melyet az önálló bírósági végrehajtó az irodáján kívül a székhelyén, vagy azon kívül, illetékeségi területén végez.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 3. § (1) bekezdése a veszélyhelyzet megszűnéséig tiltotta a helyszíni eljárást, hagyományos árverés megtartását, helyszíni eljárási cselekmény fogantatását, ezen eljárási cselekményeket a veszélyhelyzet megszűnését követően lehetett lefolytatni azzal, hogy az eljárási cselekmény lefolytatására vonatkozó határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon újrakezdődött, mely, mint azt rögzítettem a 2.1.1. pontban, 2020. július 2. napja volt.

Mint már szó volt róla, a Korm. r. a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszítette, így a Vmt. 153. § (10) bekezdése pótolja az így 'elveszett' határidő meghatározását, szintén 2020. július 2. napjában jelölve azt meg.

Itt újra szükséges hangsúlyozni a járványügyi készültség általános szabályát, hogy a Vmt. 153. § (12) bekezdése szerint a végrehajtási eljárás során eljárási cselekmény, intézkedés fogantatására nem kerülhet sor ott, olyan helyen, amely járványügyi intézkedés¹⁴ hatálya alatt áll. Ebből a megfogalmazásból következik a Vmt. 153. § (13) bekezdés rendelkezése, mely szerint a végrehajtó a (12) bekezdésben foglalt eljárási cselekményt, intézkedést a járványügyi intézkedés megszűnését követően folytathatja azzal, hogy a vonatkozó határidő a járványügyi intézkedés megszűnését követő napon újrakezdődik.

Adódik a kérdés, hogy a végrehajtó honnan értesül arról, hogy azon a helyszínen, ahol adott esetben például foglalást kell megkísérelni, vagy meghatározott ingóságot kellene átadni, már nem áll járványügyi intézkedés hatálya alatt, mert álláspontom szerint az adóstól nem várható el, hogy ezt maga bejelentsen.

¹⁴ A járványügyi intézkedések alapvető szabályait az Eü. tv. III. fejezet 6. címe tartalmazza.

Amennyiben a helyszínen a végrehajtó meg tudja állapítani a hatósági jelzésből vagy az adós nyilatkozatából, hogy milyen típusú a járványügyi intézkedés, mely akadályát képezi az eljárásának, akkor annak jogszabályi határideje leteltét követően nincs akadálya a helyszíni eljárási cselekmény ismételt megkísérlésének. Az így legalább két alkalommal megkísérelt eljárási cselekményekről készült jegyzőkönyvekből ezeknek a tényeknek szükségszerűen ki kell, hogy derüljenek. A jegyzőkönyv készítését a helyszíni eljárási cselekménnyel felmerült újabb végrehajtási költségek felszámítása miatt sem lehet megkerülni.

A Veir2. 5. § (1) bekezdése a szigorított védekezés kezdetétől annak megszűnéséig ugyanazt a tilalmat fogalmazta meg a végrehajtó számára, mint az 57/2020. (III. 23.) Korm. r., a helyszíni eljárással, a hagyományos árverés megtartásával és a helyszíni eljárási cselekmény foganatosításával kapcsolatban és annak megszűnése esetére is azonos módon határozta meg az eljárási cselekmény lefolytatására vonatkozó határidő kezdő időpontját, így rögzíthető, hogy 2021. május 4. napja óta ezek a helyszíni eljárási cselekmények foganatosíthatók, a 2.1.6. pontban ismertetett kivétellel.

A helyszíni eljárási cselekmények egy mozzanatból állnak, így álláspontom szerint ezekre vonatkozóan a tilalom betartása egyszerűbb a folyamatosan változó jogszabályi környezetben, szemben azokkal, melyek folyamatot képeznek, mint az ingóságok hagyományos vagy elektronikus, vagy az ingatlanok elektronikus árverése, melyet a későbbiekben ismertetek.

2.1.5. Természetes személy lakóingatlana árverezése

A természetes személy lakóingatlana árverés útján való értékesítésének tilalma az egyik legjelentősebb korlátozás mind közül, kifejezetten az adósok, közülük is a természetes személy adósok helyzetét van hivatva megkönnyíteni a veszélyhelyzet időtartamára.

Az ingatlan árverésének a szabályait a Vht. 141. és azt követő §-aiban olvashatjuk. Az ingatlanokon belül, külön a lakóingatlan árverésére a Vht. 147. § határoz meg speciális szabályokat azzal, hogy a lakóingatlan fogalmát is megadja és nincs okunk ettől eltérő módon értelmezni a veszélyhelyzeti jogszabályokban olvasható lakóingatlan fogalmát sem.

A Vht. 147. § (4) bekezdése a) pontja szerint, lakóingatlanoknak kell tekinteni a lakás céljára létesített és az ingatlan-nyilvántartásban lakóház vagy lakás megnevezéssel nyilvántartott vagy ilyenként feltüntetésre váró ingatlant (tulajdoni illetőséget) a hozzá tartozó földrészlettel, ha arra használatbavételi engedélyt adtak ki, valamint a b) pont alapján az ingatlan-nyilvántartásban tanyaként feltüntetett lakó-, illetőleg gazdasági épületet, épületcsoportot és az azonos helyrajzi szám alatt hozzá tartozó föld együttesét is.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 5. § (1) bekezdése 2020. március 11. napjától tiltotta a végrehajtónak, hogy a természetes személy adós lakóingatlanának árverezése iránt intézkedjék. A jogszabály azt is megmondta, mit ért ilyen intézkedés alatt: az ingatlan árveréséről szóló hirdetmény közzétételét. Az árverésről szóló hirdetmény közzétételére legkorábban a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon kerülhetett sor, a Korm. r. szerint, mely 2020. július 2. napja volt.

A Vmt. a 153. § (4) bekezdésével a tilalmat kifejezetten feloldotta, a végrehajtó a természetes személy adós lakóingatlanának árverezése iránt 2020. július 1-jét követően intézkedhetett, így az árverési hirdetmények közzétételére és ezzel az árverés megkezdésére 2020. július 2. és 2021. március 7. közötti időszakban sor kerülhetett.

A Veir2. 7. § (1) bekezdése az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. szerinti tilalmat újra bevezette, a szigorított védekezés idejére, azaz 2021. március 8. napjától 2021. április 19. napjáig, a hirdetmények közzétételére a végrehajtó csak a szigorított védekezés megszűnését követő 15. napon intézkedhetett, ez az időpont 2021. május 4. napja volt.

A 2021. május 6. napján hatályba lépett 229/2021. (V. 5.) Korm. r. 1. § (2) bekezdése viszont ismételten azt mondta ki, hogy a végrehajtó a természetes személy adós lakóingatlanának árverezése iránt legkorábban a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon intézkedhet és mivel még tart a veszélyhelyzet, ez egyben azt jelenti, hogy még tart a tilalom is.

A jogszabály értelmezése során megállapítható, hogy az csak a természetes személy adósoknak kedvez, más, azaz, jogi személy és jogi személyiség nélküli szervezet adósának nem, hiszen jogi személy tulajdonában is állhat a Vht. 147. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelő ingatlan, továbbá, hogy a természetes személy adós esetében is csak és kizárólag a Vht. 147. § (4) bekezdés szerinti lakóingatlanára vonatkozik a tilalom.

Mi van akkor azonban, hogy ha a természetes személy adósnak több lakóingatlana is van? Mert azt nem határozza meg a veszélyhelyzeti jogszabály, hogy a természetes személy adósnak melyik lakóingatlanát ne árverezze a végrehajtó, ha több lakóingatlan is van a tulajdonában.

Álláspontom szerint ezt a jogalkalmazói dilemmát csak kifejezett jogszabály-alkotással lehet egyértelműen feloldani, mert a 229/2021. (V. 5.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés rendelkezése kategorikus és kivételt nem fogalmaz meg.

Az álláspontom az, hogy a veszélyhelyzeti jogalkotás célja alapvetően nem arra irányult, hogy a végrehajtást kérők követelésének megtérülését teljes mértékben megakassza, mert nem minden, a foganatosítás körébe tartozó eljárási cselekményt tiltott meg, csupán azokat, melyek esetében az emberi élet és egészség megóvását előrébb valónak, fontosabbnak tartotta a végrehajtást kérőnek a követelése megtérüléséhez fűződő érdekénél.

Azzal azonban, hogy a 229/2021. (V. 5.) Korm. r. 1. § (2) bekezdése nem tesz különbséget általában a természetes személy adós lakóingatlana és a természetes személy adós lakhatásául szolgáló lakóingatlana között, álláspontom szerint már túlmutat azon a célon, hogy a természetes személy adós életkörülményeit ne nehezítse még tovább a járvány okozta esetleges hátrányokon túl az is, hogy lakhatását szolgáló ingatlanát a végrehajtó árverésen értékesíti.

Kétségtelen, hogy nagyon nehéz mérlegre tenni egy ilyen járvány idején azt, hogy mi szolgálja jobban a természetes személy adós érdekét egy végrehajtási eljárásban. Abból a szempontból van ennek jelentősége, hogy a veszélyhelyzet megszűnésével az adósok tartozása ugyanúgy fenn fog állni, mint előtte és amelyet továbbra is teljesítenie kell. Maga a jogalkotó is úgy fogalmaz, hogy a veszélyhelyzet kihirdetésére is az állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében

került sor, így ha csak a természetes személy adós lakhatásául szolgáló lakóingatlana áll az árverési értékesítés moratórium alatt, az a természetes személy adós életkörülményeit továbbra is biztosítja a veszélyhelyzet végéig, közben pedig a másik vagy többi lakóingatlana sikeres árverési értékesítésével a tartozása is csökkenhet.

A másik figyelemre méltó dolog az árverési tilalommal összefüggésben, hogy mi lesz azon árverések sorsa, amelyek már folyamatban voltak 2020. március 11. és 2021. március 8. napján és ez a kérdés felmerülhet ingók hagyományos árverését kitűző hirdetésekkel összefüggésben is, ezekben az esetben a végrehajtó jogszerűen kezdte meg az értékesítést, a hirdetés elkészítésével és az árverés kitűzésével. Erre az eltérő szabályokban nem találunk kifejezett rendelkezést.

Az elektronikus ingatlan és ingó árverés is egy folyamat, mely a hirdetésnek az elektronikus árverési hirdetések nyilvántartásában való közzétételével veszi kezdetét, vagy hagyományos ingó árverés esetében azt hirdetménnyel a végrehajtó adott napra kitűzi.

Azokban az esetekben, amikor a hagyományos árverés a tilalom kezdete előtti időszakra szólt, az természetesen megtartható volt, vagy az elektronikus árverés folyamán a tilalom hatályba lépése előtt érvényes ajánlat érkezett, az árverés véget is ért, mert az elektronikus árverés nem lépett a következő szakaszba. Ha azonban az ingó hagyományos árverése a tilalom idejére szólt vagy az elektronikus árverés tovább folytatódott, álláspontom szerint a végrehajtó akkor tudott eleget tenni a tilalom érvényre juttatásának, annak célját figyelembe véve, ha elektronikus árverés esetén a licitnaplót lezárta, valamint hagyományos árverés esetén is, a hirdetményt visszavonta.

2.1.6. Ingatlan kiürítése

Az ingatlan kiürítésére vonatkozó szabályok ismertetése során, előljáróban le kell szögezni azt, hogy ez egy olyan helyszíni eljárási cselekmény, melyre a jogalkotó még az eltérő szabályokon belül is további egyedi szabályokat alkotott.

A végrehajtási eljárás során értékesített ingatlan kiürítésére és az árverési vevő részére történő birtokba adására vonatkozó szabályok a Vht. 154/A. §-ában olvashatóak. A törvény abból indul ki,

hogy az adós az ingatlant önként hagyja el, az adós jogán az ingatlanban lakó személyekkel együtt és az ingóságaitól is kiürítve.

A Vht. meghatározza az erre vonatkozó határidőt is, melyről az adós a végrehajtó által neki megküldött árverési jegyzőkönyvből értesül. A Vht. lehetővé teszi azonban azt is, hogy az adós a kiköltözésre halasztást kapjon. Bármelyik esetről is van szó, a végrehajtó kérelemre adja birtokba az árverési vevő részére az ingatlant.

A végrehajtó lakóingatlan birtokba adása esetén, amikor hozzá az erre vonatkozó kérelem megérkezik az árverési vevőtől, köteles e tényről lakóingatlan fekvése szerinti jegyzőt értesíteni 8 napon belül és ha a jegyző értesítésétől számítottan 60 nap eltelt, a birtokba adásra csak ezt követően kerülhet sor.

A Vht. 154/A. § (12) bekezdése által felhívott Vht. 182/A. § (1) bekezdése szerint, a végrehajtó a lakóingatlan kiürítésének foganatosítását november 15-től április 30-ig terjedő időszakot (kilakoltatási moratórium) követő időszakra halasztja, ha a kötelezett magánszemély. Nincs helye halasztásnak, ha önkényesen elfoglalt lakás kiürítéséről van szó, vagy ha a kötelezettel szemben korábban rendbírságot szabtak ki.

A Vht. a meghatározott cselekmények végrehajtása között további két olyan különleges végrehajtási eljárást részletez, mely tartalmilag szintén ingatlan kiürítését jelenti, ezek pedig a Vht. 181. § szerinti lakásügyben hozott bírósági határozat végrehajtása és a Vht. 183. § szerinti önkényesen elfoglalt lakás kiürítése. Az eltérő szabályok nem tesznek különbséget az előző esetek között, így véleményem szerint az ingatlan kiürítésének tilalma mindegyikre vonatkozott és ma is vonatkozik rájuk.

A 2020. március 24. és 2020. június 17. között, az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 3. § (3) bekezdése szerint, ingatlan kiürítése iránt, azzal összefüggésben intézkedni, valamint ingatlan kiürítésére irányuló helyszíni eljárási cselekményt foganatosítani a veszélyhelyzet megszűnését követően lehetett a végrehajtónak azzal, hogy az intézkedés, eljárási cselekmény lefolytatására, a

halasztásra, a jegyző értesítésére vonatkozó határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon újrakezdődik.

Szükséges volt, hogy az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. kitérjen arra, hogy mi történjen akkor, ha a veszélyhelyzet megszűnése a kilakoltatási moratórium időtartamára esik, ezért a 3. § (4) bekezdése szerinti kivétel-szabály értelmében, ha a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. nap november 15. és április 30. napja közötti időszakra esik, a (3) bekezdésben meghatározott határidő április 30. napját követő 15. napon újrakezdődik, azaz 2020. május 15. napján.

A Vmt. 153. § (2) bekezdése lehetővé tette az ingatlan kiürítését, illetve az azzal összefüggésben való intézkedést, valamint ingatlan kiürítésére irányuló helyszíni eljárási cselekmény foganatosítását, de csak 2020. július 1-jét követően azzal, hogy az intézkedés, eljárási cselekmény lefolytatására, a halasztásra, a jegyző értesítésére vonatkozó határidő 2020. július 2. napján újrakezdődött. E dátumra figyelemmel, megállapítható, hogy ekkor a kilakoltatási moratórium nem befolyásolta a határidő kezdetét.

A Veir2. 5. § (3) és (4) bekezdései a szigorított védekezés időtartamára és a határidők újraindulására vonatkozóan teljesen azonos módon rendelkeztek az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 3. § (3) és (4) bekezdéseivel, azzal, hogy a határidő itt a szigorított védekezés megszűnését követő 15. napon kezdődik, azaz, 2021. május 4. napján.

Azonban a 229/2021. (V. 5.) Korm. r. 1. § (1) bekezdése 2021. május 6. napjától a veszélyhelyzet megszűnéséig újra tiltja azt, hogy a végrehajtó ingatlan kiürítése iránt, azzal összefüggésben intézkedjen, valamint ingatlan kiürítésére irányuló helyszíni eljárási cselekményt foganatosítson. Az adós önkéntes kiköltözése hiányában az ingatlan - közte a lakóingatlan - kiürítésére, ennek érdekében tett végrehajtói intézkedésre tehát nem kerülhetett sor 2020. március 11. és 2020. július 2. napja között, ezt követően azonban a végrehajtó először lakóingatlan esetében a jegyzőt kellett, hogy értesítse. Ha ettől számítva eltelt a 60 nap, akkor is leghamarabb 2020. szeptemberében kerülhetett sor lakóingatlan birtokba adására, vagy kiürítésére. A nem lakóingatlanok esetén ilyen megkötés hiányában már hamarabb is sor kerülhetett kiürítésre.

A 2020. november 4. napjától kihirdetett veszélyhelyzet ebben nem hozott változást, mert nem járt együtt újabb tilalom bevezetésével, de a 2020. november 15. napján bekövetkezett kilakoltatási moratórium miatt a lakóingatlanok további birtokba adására, kiürítésére nem kerülhetett sor 2021. április 30. napjáig, a Vht. alapján.

Ezen véghatáridő bekövetkezése előtt, a szigorított védekezés ideje alatt már a nem lakóingatlanok kiürítésére sem kerülhetett sor, 2021. március 8. napjától kezdve.

Mivel a 229/2021. (V. 5.) Korm. r. hatályba lépésével pedig mind a lakó, mind a nem lakóingatlanok kiürítésére vonatkozó és az ezeket célzó intézkedéseket sem teheti meg a végrehajtó, így az önkéntes birtokba adás hiányában a jelenlegi jogi helyzetben az árverési vevők abban a helyzetben találták magukat, hogy a beköltözhető állapotban korábban árverésen megvásárolt ingatlanuk ténylegesen lakott állapotúnak minősülnek. Kérdés, hogy a végrehajtó az önkéntes teljesítésre felhívhatja-e az adóst, azaz, a kiköltözésre? Álláspontom szerint nem, mert a jogszabály az ingatlan kiürítésével kapcsolatos intézkedést is tiltja, nemcsak a tényleges birtokba adást. Azt viszont nem tiltja semmi, hogy az árverési vevő írásbeli felhívást küldjön az adósnak a kiköltözésre, de ennek nem tud ténylegesen érvényt szerezni, a tilalom időtartama alatt.

Jelenleg bizonyos, hogy a veszélyhelyzet nem fog megszűnni 2021. november 15. napja előtt, így a lakóingatlanoknak a végrehajtó közreműködésével történő birtokba adására 2022. április 30. napját követően kerülhet majd sor leghamarabb, akkor is, csak amikor a jegyzőnek küldött újabb értesítésétől számított 60 nap eltelt.

A Magyar Bírósági Végrehajtói Kar közzétette az ingatlannal kapcsolatos egyes végrehajtási cselekmények adatairól szóló statisztikát¹⁵, mely 2016. évtől 2021. első negyedévéig tartalmazza negyedéves bontásban a lakásügyben hozott határozat végrehajtásának, mint meghatározott cselekménynek, a bírósági végrehajtáson kívül történő értékesítést követő meghatározott cselekmények, az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése, mint meghatározott cselekmények és a lakóingatlanok sikeres árverését követő birtokba adások számát. Ebből látható, hogy az első

¹⁵<https://mbvk.hu/678/ingatlannal-kapcsolatos-egy-es-vegrehajitasi-cselekmények-statisztikaja> (2021. 10. 12.)

veszélyhelyzet ideje alatt, az ingatlannal kapcsolatos végrehajtási cselekmények száma mennyire drasztikusan csökkent.

2.1.7. Természetes személy lakóingatlanra folyamatos árverezése

Az eltérő szabályok, összhangban azzal, hogy tiltották a természetes személy adós lakóingatlanának árverés útján való értékesítését, azt is korlátozták, hogy amennyiben a természetes személy adós lakóingatlanra folyamatos árverése tekintetében hirdetményt bocsátott ki korábban a végrehajtó, a lakóingatlanra érkező vételi ajánlatot tenni kívánó árverező felhasználói nevének és jelszavának aktiválása iránt mikor intézkedhet legkorábban.

A Vht. 159. §-ában foglalt szabályok felidézésével egyértelművé válik a tiltás oka és célja is, ugyanis amikor egy ingatlanra a végrehajtó folyamatos árverési hirdetményt bocsát ki, erre az árverési vételi ajánlatra vonatkozó szabályok szerint vételi ajánlat tehető és amennyiben az árverező kéri a felhasználói nevének és jelszavának aktiválását, az árverés szünetelése megszűnik, melynek következtében, amennyiben érvényes vételi ajánlat érkezik, a lakóingatlan árverési értékesítése történik, melyet a veszélyhelyzeti jogalkotás egyébként tilalmazott.

Ezért mondta ki először az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 5. § (2) bekezdése azt, hogy a végrehajtó a lakóingatlanra érkező vételi ajánlatot tenni kívánó árverező felhasználói nevének és jelszavának aktiválása iránt legkorábban a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon intézkedhet.

A Vmt. 153. § (5) bekezdése ezt a tilalmat is feloldotta, a végrehajtó a vételi ajánlatot tenni kívánó árverező felhasználói nevének és jelszavának aktiválása iránt 2020. július 1-jét követően intézkedhetett. A szigorított védekezés időtartamára a Veir2.7. § (2) bekezdése az 57/2020. (III. 23.) Korm. 5. § (2) bekezdésében azonos szöveggel tiltotta a vételi ajánlatot tenni kívánó árverező felhasználói nevének és jelszavának aktiválását, amely iránt legkorábban a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon intézkedhetett a végrehajtó, azaz, 2021. május 04. napján.

Ez a harmadik olyan eljárási cselekmény, mely esetében a veszélyhelyzeti jogalkotás a tilalmat még jelenleg is fenntartja, a 229/2021. (V. 5.) Korm. 1. § (3) bekezdése jelenleg is hatályos

rendelkezéseivel. Lényeges és fontos momentum, hogy itt is, mint ahogy kifejtettem a 2.1.5. pontban, a szabály tárgyi hatálya a természetes személy adós lakóingatlanára vonatkozik.

2.1.8. A mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek árverési értékesítése

A mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek árverési értékesítésére vonatkozóan a Vht.-ban írtaktól alapvetően is eltérő szabályok vonatkoznak, melyeket a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvényben és a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek végrehajtási, felszámolási vagy önkormányzati adósságrendezési eljárás keretében árverés útján történő értékesítésének szabályairól szóló 191/2014. (VII. 13.) Korm. rendeletben találhatunk.

A 122/2020. (IV. 16.) Korm. r. 6. §-a a mező- és erdőgazdálkodási hasznosítású földeket végrehajtási eljárás keretében árverés útján történő értékesítését 2020. április 17. és 2020. június 17. között tilalmazta, a veszélyhelyzet megszűnését követő napon kezdődött újra a határidő az ilyen jellegű ingatlanok árverési értékesítésére. Itt is lényeges jellemzője az árverési értékesítésnek, hogy mint az ingók árverésénél, személyes részvétellel történik a licitálás a kormányhivatalban. A tilalom újbóli bevezetésére az újabb veszélyhelyzet idején és a szigorított védekezés ideje alatt már nem került sor.

2.1.9. A lefoglalt gépjármű forgalomból való kivonása iránti intézkedés

A Vht. 103. § -a szerint, alapvetően helyszínen, kivételesen nyilvántartás alapján történik a gépjármű lefoglalás, a jegyzőkönyvet az okmányokkal együtt, 30 nap elteltével küldi meg a végrehajtó a közlekedési igazgatási hatóságnak, mely alapján a gépjármű forgalomból való kivonására sor kerül, mert a forgalmi engedély és a törzskönyv is a foglalt tárgy.

A Vht. 103. § (8) bekezdése csak a természetes személy adós részére teszi lehetővé, hogy a foglalásról való tudomásszerzést követő 8 napon belül, a végrehajtást fogatosító bírósághoz előterjesztett, indokolt kérelem alapján, a bíróság engedélyezze, hogy a természetes személy adós a lefoglalt gépjárművet, ha több van, az egyiket, az árverésig tovább használja.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 4. § ezzel szemben 2020. március 24. napjától a veszélyhelyzet idejére kötelezővé tette a végrehajtó számára azt, hogy a végrehajtási eljárás során lefoglalt gépjármű forgalomból történő kivonása iránt csak a veszélyhelyzet megszűnését követően intézkedjen.

A Vmt. 153. § (3) bekezdése azt mondta ki, hogy a végrehajtó a végrehajtási eljárás során lefoglalt gépjármű forgalomból történő kivonása iránt 2020. július 1-jét követően intézkedhet azzal, hogy az eljárási cselekményre vonatkozó határidő 2020. július 2. napján újratekintődik.

A Veir2. 6. §- a az 57/2020. (III. 23.) Korm. rendelettel egyező tartalmú rendelkezéssel ismételten csak nem engedte, hogy a végrehajtó a végrehajtási eljárás során lefoglalt gépjármű forgalomból történő kivonása iránt a szigorított védekezés alatt intézkedjen. A forgalomból való kivonás iránti intézkedésre leg hamarabb 2021. május 4. napját követően kerülhetett sor.

Lényeges különbség, hogy addig, amíg a Vht. csak a természetes személy adósnak és neki is csak kérelemre tette lehetővé a lefoglalt gépjármű tovább használatát a végrehajtást foganatosító bíróság határozata alapján, egészen az árverésig, addig az ármeneti szabályok értelmében bármely adós esetében lehetővé kellett tenni a tovább használatot. Erről a végrehajtónak kellett gondoskodnia, tehát a végrehajtást foganatosító bíróság kimaradt a folyamatból, a tovább használat pedig nem az árverésig, hanem a veszélyhelyzet, illetve a szigorított védekezés időtartamáig tartott.

A gyakorlatban a gépjármű foglalásnál a nyilvántartás alapján történő foglalás az elsődleges, melyről jegyzőkönyv készül. Az eltérő szabályokban megfogalmazott forgalomból való kivonásra a végrehajtó úgy is intézkedhetett, hogy a tilalom lejártát követő 30 nap elteltével - rendbírság terhe mellett - felhívta az adóst, hogy a jármű okmányait a végrehajtó irodájában adja le, vagy azt sem tiltotta már ekkor semmi, hogy helyszíni eljárási cselekményt végezzen és ennek keretében foglalja le az okmányokat. Bármelyik is történt, a végrehajtó ezek birtokában már intézkedhetett a jármű forgalomból való kivonása iránt.

2.1.10. Meghatározott cselekmény végrehajtása

A különleges végrehajtási eljárások közül a Vht. IX. fejezetében írt meghatározott cselekmények mindegyik típusát érintette a veszélyhelyzeti jogalkotás. Ebben a fejezetben csak azokat a szabályokat dolgozom fel, melyek nem kerülnek máshol ismertetésre, mint az ingatlan kiürítése vagy a gyermek átadása.

A meghatározott cselekmények végrehajtása, irányuljon az meghatározott dolog átadására, meghatározott magatartás tűrésére, abbahagyására vagy meghatározott cselekmény elvégzésére, mindig az az első mozzanata ezeknek a különleges végrehajtási eljárásoknak, hogy a bíróság a kötelezettet önkéntes teljesítésre felhívja, a fokozatosság elvéből adódó speciális jellemzőről van szó¹⁶. Ha ezek után az önkéntes teljesítés elmarad, annak fogatosítása helyszíni eljárási cselekmény is lesz, még a Vht. 184/A. § és a Vht. 184/C. § -okban foglalt meghatározott cselekmények esetében is felmerülhet a helyszíni eljárás szükségessége és a helyszíni eljárásra már ismert, hogy külön is vonatkoztak rájuk eltérő szabályok.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 6. § (1) bekezdése szerint, meghatározott cselekmény végrehajtása iránt, azzal összefüggésben intézkedni, valamint eljárási cselekményt fogatosítani a veszélyhelyzet megszűnését követően lehetett azzal, hogy a vonatkozó határidők a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon újrakezdődtek, itt a kivételek a gyermek átadására és elhelyezésére vonatkozó bírósági határozat, bíróság által jóváhagyott egyezség végrehajtására irányadó - később ismertetendő - szabályok voltak.

A 132/2020. (IV. 17.) Korm. r. a 7. § (1) bekezdése változást hozott ebben, 2020. április 18. és 2020. június 17. között, már a Korm. r. hatálybalépésének napján folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazandó volt, hogy az 57/2020. (III. 23.) Korm. rendelet 6. §-a szerint meghatározott cselekményre vonatkozó rendelkezéseket nem kell alkalmazni olyan meghatározott cselekmény fogatosítása esetén, amelyet az elrendelő hatóságok maguk hajtanak végre, és amelynek egyúttal célja az emberi élet vagy egészség megóvása, illetve az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető

¹⁶ dr. Gyüre Péter: A meghatározott cselekmények végrehajtására vonatkozó közös szabályok. In: *Executio*, 2020/1. szám, 10. oldal

tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása. A szabály kimondta, hogy járványügyi intézkedés hatálya alatt álló helyen e § ellenére sem lehet eljárási cselekményt fogatosítani.

2020. június 18. napjától a Vmt. 153. § (11) bekezdése szerint, ha a veszélyhelyzet miatt nem került sor a meghatározott cselekmény végrehajtásának elrendelésére, vagy fogatosítására, a végrehajtást elrendelni, illetve az eljárási cselekményt fogatosítani 2020. július 1-jét követően lehet azzal, hogy a vonatkozó határidő 2020. július 2. napján újrakezdődött. A szóhasználat nem meglepő, hogy eljárás elrendelését is említ a jogszabály, ha felidézzük, hogy ekkorra a Veir. 5. § (1) bekezdése a gyermek átadásával járó egyes végrehajtási eljárások elrendelését már tiltotta.

A szigorított védekezés ideje alatt a Veir2. 8. § (1) bekezdése szerint a meghatározott cselekmény végrehajtása iránt, azzal összefüggésben intézkedni, valamint eljárási cselekményt fogatosítani nem lehetett egy kivétellel. A meghatározott cselekmények végrehajtására vonatkozó határidők a szigorított védekezés megszűnését követő 15. napon újrakezdődtek.

A kivétel a Veir2. 8. § (2) bekezdésében írtak szerint a szigorított védekezés idején azt jelentette, hogy olyan meghatározott cselekmény végrehajtása iránt intézkedni lehetett, amelyet az elrendelő hatóságok maguk hajtanak végre, és amelynek egyúttal célja az emberi élet vagy egészség megóvása, illetve az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, azonban eljárási cselekmény, intézkedés nem volt fogatosítható, ha azt olyan helyen kellett volna fogatosítani, amely járványügyi intézkedés hatálya alatt áll.

Ebből adódóan a (3) bekezdésben rögzítésre került, hogy a (2) bekezdés szerinti eljárási cselekményt, intézkedést a járványügyi intézkedés megszűnését követően lehet lefolytatni, azzal, hogy a vonatkozó határidő a járványügyi intézkedés megszűnését követő napon újrakezdődik. A meghatározott cselekmények fogatosítására a szigorított védekezés időtartama óta már sor kerülhet, kivéve - véleményem szerint - azt a kettőt, mely valójában ingatlan kiürítését jelentené, ahogy azt a 2.1.6. fejezetben írtam.

2.1.11. Gyermekek átadása

A Vht a gyermek átadását általában, valamint a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása érdekében a gyermek átadását a meghatározott cselekmények között szabályozza. Kezdetről fogva eltérő szabályok vonatkoztak még a meghatározott cselekményeken belül is a gyermek átadása, mint meghatározott cselekmény végrehajtására és az ilyen végrehajtási eljárás elrendelésére is.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 6. § (2) bekezdése eredeti szövege szerint a gyermek átadására és elhelyezésére vonatkozó bírósági határozat, bíróság által jóváhagyott egyezség végrehajtása esetén, az eljárási cselekmény, intézkedés csak akkor nem volt foganatosítható, ha azt olyan helyen kellett volna foganatosítani, amely járványügyi intézkedés hatálya alatt állt.

Mindebből az következik, hogy a gyermek átadása, mint meghatározott cselekmény végrehajtása nem a veszélyhelyzethez volt köthető, hanem ahhoz, hogy az adott helyen volt-e érvényben járványügyi intézkedés vagy sem.

Némi ellentmondás állt fenn abban ezért, hogy a 6. § (3) bekezdése pedig kimondottan azt rögzítette, hogy a (2) bekezdés szerint elmaradt eljárási cselekményt, intézkedést a veszélyhelyzet megszűnését követően lehetett lefolytatni és nem akkor, amikor az adott helyszínen megszűnt a járványügyi intézkedés. Az eljárási cselekményre vonatkozó határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napon újrakezdődött.

A 6. § (2) bekezdése kivétel szabályt alkotott a kivétel alól is, a Vht. 180/B. § szerinti, a kapcsolattartásra vonatkozó határozat esetén a gyermek átadását külön említve, melyre így álláspontom szerint a fő szabály, azaz a 6. § (1) bekezdése szerintiiek vonatkoztak, tehát, míg tart a veszélyhelyzet, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása érdekében gyermeket nem lehetett átadni a kérelmezőnek.

A Veir. 5. § (3) és (4) bekezdései 2020. március 31. napján, 15 órakor hatályba lépett rendelkezései a Brüsszel IIa. és a jogellenesen Magyarországra hozott gyermek visszavitelére vonatkozó kérelem alapján 2020. március 31. napja előtt elrendelt végrehajtási ügyekben - ebben a fejezetben az egyszerűség kedvéért külföldi elemet tartalmazó végrehajtási eljárásoknak hívom majd ezeket -

tiltotta eljárási cselekmény, intézkedés megtételét a veszélyhelyzet idején, az annak megszűnését követő napig.

Ebbe a szabályozási környezetbe érkezett - a folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazandóan - a kapcsolattartásra és a távoltartásra a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó eltérő intézkedésekről szóló 176/2020. (V. 4.) Korm. rendelet.

A Korm. r. az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 6. § (2) bekezdésében írt kivétel szabályt hatályon kívül helyezte és az 1. § (2) bekezdésével kimondta, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt, Vht.180/B. §-a szerinti gyermek átadása érdekében, a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása esetén, a végrehajtó eljárási cselekményt, intézkedést az 57/2020. (III. 23.) Korm. rendelet 6. § (3) bekezdésétől eltérően a járványügyi intézkedés megszűnését követően folytathatta azzal, hogy a vonatkozó határidő a járványügyi intézkedés megszűnését követő napon újrakezdődik. Azaz, 2020. május 5. napjától kezdődően már csak akkor nem lehetett a Vht. 180/B. § szerinti gyermek átadására vonatkozó meghatározott cselekményt, intézkedést foganatosítani, ha a helyszín járványügyi intézkedés hatálya alatt állt és nem a veszélyhelyzet miatt.

Ezzel a szabállyal a gyermek átadását jelentő meghatározott cselekmények foganatosításra vonatkozó szabályok az első veszélyhelyzet végéig teljesen egyezők voltak, a kivételeket már csak a külföldi elemet tartalmazó végrehajtási eljárások jelentették. A Vmt. nem említette külön a gyermek átadásával járó meghatározott cselekményeket, hiszen a veszélyhelyzet megszűnésével és így a veszélyhelyzeti jogalkotás hatályvesztésével ezen eljárási cselekmények foganatosítására már sor kerülhetett, kivéve járványügyi intézkedés alatt álló helyen.

A külföldi elemet tartalmazó végrehajtási eljárásokban pedig Veir. azt mondta, hogy a veszélyhelyzet megszűnését követő napon szűnik meg mind az elbírálására, mind pedig a foganatosításra vonatkozó tilalom.

A Veir2. 9. § (1) bekezdése szerint a szigorított védekezés ideje alatt az 1986. évi 14. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a Gyermek Jogi Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában, az 1980. évi október 25. napján kelt szerződés alapján a gyermek visszavitelét

elrendelő határozat és a szülői felügyelet és kapcsolattartás tárgyában hozott olyan határozat végrehajtásának elrendelésére nem kerülhet sor, amely alapján a gyermeket külföldön élő személy részére kell átadni.

A Veir2. 9. § (2) bekezdés szerint, az (1) bekezdés szerinti végrehajtás elrendelésére vonatkozó határidő a szigorított védekezés megszűnését követő napon újrakezdődik. A Veir2. szabályozása kifejezetten a gyermeket érintő végrehajtási eljárásokban - mint az említettem a harmadik időszakról szóló fejezetben -, az országhatáron történő átlépést tartotta fontosnak külön is kihangsúlyozni, így ha külföldön élő személynek kellett volna gyermeket átadni a végrehajtás során, az erre vonatkozó végrehajtás iránti kérelem megtagadásának volt helye.

Álláspontom szerint, mivel a Vht. 180. § és 180/B. § szerinti, gyermek átadására vonatkozó, mint meghatározott cselekményekre külön nem volt szabály, így ezeket a szigorított védekezés időtartama alatt, mint meghatározott cselekményeket nem lehetett fogatosítani a Veir2. 8. § (1) bekezdése alapján, kivéve, ha a 8. § (2) bekezdése szerint, a meghatározott cselekményt az elrendelő hatóságok maguk hajtottak végre, de ők is csak olyan helyen, amely nem áll járványügyi intézkedés hatálya alatt és intézkedésüknek az emberi élet- és egészség megóvása a céljuk.

2.2. A Vht. szabályainak enyhítése

2.2.1. A részletfizetés lehetőségének biztosítása

A végrehajtást kérő a rendelkezési jogából eredően jogszabályi korlátok nélkül bármikor engedélyezhet bármilyen tartalmú részletfizetési lehetőséget vagy halasztást az adós részére, azonban ennek tényéről a végrehajtót mindenképpen értesíteni kell. A végrehajtó a Vht. 52/A. §-ban meghatározottak szerint - egy úgynevezett kétlépcsős eljárásban - biztosíthat részletfizetést kizárólag természetes személy adós részére, amennyiben nem adótartozás vagy adók módjára behajtandó köztartozás a végrehajtás tárgya¹⁷.

¹⁷ dr. Gyüre Péter: Az adós által igénybe vehető jogi eszközök a pénzkövetelés nem teljesítése miatt bekövetkező ingatlanból történő kilakoltatás elkerülésére In: Executio 2019/2. szám, 47. oldal

Az adós sincs elzárva attól, hogy a vele szemben támasztott követelés teljesítésére részletfizetést kérjen. A Vht. 52/A. és 52/B. § -ban foglalt szabályok tartalmazzák a részletfizetéssel való teljesítés szabályait. Mindkét esetben közös elem az, hogy a végrehajtó a részletfizetési kedvezményt akkor állapítja meg, ha az adós vagyontárgyainak felkutatása és lefoglalása iránt már intézkedett, a lényeges különbségeket pedig az adja, hogy míg a Vht. 52/A. § szerinti részletfizetési kedvezményt a természetes személy adós kérheti és kell hozzá a végrehajtást kérő hozzájárulása, addig a Vht. 52/B. § -ban írt részletfizetés biztosításánál a végrehajtást kérő beleegyezésére nincs szükség és a végrehajtó bármely adós javára megállapíthatja, az ott írt feltételek fennállása esetén.

Az eltérő szabályok, bár konkrétan nem utalnak a Vht. fenti különböző szabályaira, megfogalmazásukból adódóan, álláspontom szerint csak a Vht. 52/A. § szerinti részletfizetési szabályokra vonatkoznak, 2020. március 24. és 2020. június 17., valamint 2021. március 8. és 2021. április 19. napja közötti időszakra.

Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 2. § (2) bekezdése akként rendelkezett, hogy a végrehajtó a veszélyhelyzet ideje alatt a végrehajtási eljárások során a végrehajtási eljárás megindulását követően a végrehajtható okirat adós részére történő kézbesítésével egyidejűleg köteles tájékoztatni az adóst a részletfizetés lehetőségéről és feltételeiről. Amennyiben az adós részletfizetési szándékát a végrehajtó felé jelzi, azt a végrehajtó a végrehajtást kérő előzetes hozzájárulása nélkül megállapíthatja.

A Veir2. 4. § (2) bekezdése, a szigorított védekezés idejére ezzel egyező tartalommal határozta meg a végrehajtónak a részletfizetés lehetőségéről való tájékoztatási kötelezettségét és amennyiben az adós jelezte, hogy élni kíván vele, ugyancsak nem kellett a végrehajtást kérő hozzájárulását beszereznie.

Lényeges, hogy az eltérő szabályok úgy fogalmaznak, hogy a végrehajtási eljárás megindulását követően a végrehajtónak kifejezett kötelezettsége a tájékoztatás megadása az adós részére. Vajon ez egyben azt is jelentette, hogy még az adós vagyona felkutatása és a foglalás előtt történt ez? Erre nem tért ki az eltérő szabályozás és bár, álláspontom szerint, még akár a vagyonkutatás és a foglalás előtt is megtehetette ezt a végrehajtó, mert a végrehajtási eljárás megindulása nincs

definiálva, azonban kellő gondossággal eljárva, hiszen nem biztos, hogy az adós élni fog ezzel a lehetőséggel, sőt, elvonja a vagyonát a kielégítés elől, megtehetette, hogy a vagyonkutatást és foglalást követően vagy azokkal azonos időben történt a tájékoztatás.

2020. június 18. és 2021. március 7. közötti időszakot vizsgálva, a Vmt. 153. § (1) bekezdése azonban azt mondta ki, hogy a végrehajtó csak 2020. július 1-jéig teheti azt meg, hogy a végrehajtási eljárások során a végrehajtási eljárás megindulását követően a végrehajtható okirat adós részére történő kézbesítésével egyidejűleg tájékoztatja az adóst a részletfizetés lehetőségéről és feltételeiről. és amennyiben az adós részletfizetési szándékát a végrehajtó felé jelzi, a végrehajtó a részletfizetést a végrehajtást kérő előzetes hozzájárulása nélkül megállapíthatja.

A szabály itt is egyértelmű, a különlegességét az adja más eltérő szabályok megszüntetéséhez képest, hogy a Vmt. a hatálybalépésétől kezdődően, 2020. június 18-tól 2020. július 1-ig még fenntartotta valójában annak a lehetőségét, hogy a végrehajtó rögtön a végrehajtási eljárás kezdetén tájékoztatja az adóst a részletfizetés lehetőségéről, azonban a 2020. július 1-ét követően megindult eljárásokban - kivéve a szigorított védekezés időtartamát - már nem, ami egyben azt is jelenti, hogy ekkortól már csak a Vht. szabályai érvényesültek a részletfizetési kedvezmény biztosítása és így a végrehajtást kérő hozzájárulása beszerzése tekintetében is.

2.2.2. A rendbírság kiszabásának mellőzése

A Vht. 45/A. §-a szabályai felhatalmazást adnak a végrehajtást fogatosító bíróságnak arra, hogy rendbírsággal szankcionálja az adósnak vagy a végrehajtási eljárásban közreműködő más személynek, szervezetnek azon tevékenységét vagy mulasztását, mellyel nem tesznek eleget a végrehajtásból eredő, jogszabályban foglalt kötelezettségüknek vagy végrehajtást akadályozó magatartást tanúsítanak. Mivel a rendelkezés célja a végrehajtóval való együttműködés kikényszerítése, az eljárások sikerének biztosítása, így a törvényi tényállásba foglalt magatartások köre rendkívül tág, úgyszintén, a rendbírsággal sújtható személyek köre is¹⁸. A rendbírság egy releváns eszköz az eljárás indokolatlan elhúzódásának megfékezésére, amely preventív és reparatív

¹⁸ dr. Kapa Mátyás / dr. Gyekiczki Tamás / dr. Bíró Noémi / dr. Nádas György / dr. Rab Henriett / Zoltán Hunor / dr. Zoltán Levente A bírósági végrehajtás magyarázata, Complex Wolters Kluwer csoport, Budapest, 2009. 348-349. o.

elemeket egyaránt tartalmaz és szabályozás egyértelmű a jogban nem járatos személyek számára is¹⁹.

2020. március 24. és 2020. június 17. között az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 7. § (1) bekezdése szerint, a végrehajtási eljárás során rendbírsággal nem volt sújtható az a személy, aki a veszélyhelyzet fennállása alatt a járványügyi intézkedések miatt nem tudott eleget tenni a jogszabályban foglalt kötelezettségének.

2020. június 18.-tól a Vmt. 153. § (6) bekezdése úgy rendelkezett, hogy aki a veszélyhelyzet ideje alatt, a járványügyi intézkedések miatt nem tudott eleget tenni a kötelezettségének, nem sújtható rendbírsággal, míg a Veir2. 10. § (1) bekezdése szerint pedig az nem sújtható rendbírsággal, aki a szigorított védekezés időtartama alatt nem tudott eleget tenni a jogszabályban foglalt kötelezettségének.

A rendbírság kiszabására, valójában a kiszabás mellőzésére vagy a rendbírságot kiszabó végzés hatályon kívül helyezésére vonatkozó eltérő szabályok címzettje a végrehajtást foganatosító bíróság volt, illetve, most is az, mert a Vmt. rendelkezései jelenleg is hatályosak. A Vht. általános szabályaiból kiindulva, különbséget kell tennünk közöttük, hogy a rendbírságra okot adó magatartás tevésben vagy mulasztásban valósul-e meg. A tevőleges magatartás azt az esetet jelenti, amikor valaki a végrehajtást végző hatóság intézkedésének eredményességét akadályozó magatartást tanúsít, míg a mulasztás pedig a jogszabályban foglalt kötelezettség nem teljesítését jelenti.

Az átmeneti szabályok álláspontom szerint csak ez utóbbi esetre vonatkoznak, mert a kimentés lehetőségét azzal adja meg a jogalkotó az eltérő szabályok megalkotásával, hogy a kötelezettség nem teljesítése a járványügyi intézkedések miatt egyáltalán nem, tehát utóbb sem volt lehetséges. Az eltérő szabály megalkotására azért volt szükség, mert a Vht. maga csak abban az esetben adja meg a rendbírság kiszabásának mellőzésére a lehetőséget, ha a kötelezett a mulasztását már pótolta, azaz a Vht. szerinti kötelezettségének eleget tett, pl. a munkabér letiltását foganatba

¹⁹ dr. Gyüre Péter: *A rendbírság, mint jogkövetkezmény a bírósági végrehajtási eljárásban. In: Executio 2018/2. szám. 10. o.*

vette, míg előfordulhat, hogy a járványügyi intézkedések miatt huzamosabb ideig egyáltalán nem tud eleget tenni a kötelezett a végrehajtó felhívásának.

A rendbírság kiszabásának mellőzése mindenképpen feltételezi azt álláspontom szerint, hogy a kötelezett a bíróságnak, illetve, még ezt megelőzően, mivel a rendbírság kiszabására csak a végrehajtó indítványára kerülhet sor, a végrehajtónak bejelenti, hogy a kötelezettségének miért nem tud eleget tenni. Az okiratokkal való igazolása annak, hogy a kötelezettség elmulasztása milyen okból történt, szükségszerű, mert csak ennek ismertetében lehet megalapozottan állást foglalni arról, hogy a kötelezettet érintette-e valamelyik járványügyi intézkedés és ezzel összefüggésben, emiatt nem tudott eleget tenni a kötelezettségének. Azzal szemben, aki tevőlegesen magatartásával kifejezetten gátolja a végrehajtást végző hatóság intézkedésének eredményességét, az eltérő szabályok nem akadályozzák a rendbírság kiszabását.

2.2.3. A végrehajtási eljárás felfüggesztése az adós kérelmére

Amikor a végrehajtási eljárás a végrehajtható okirat alapján megindul, az általában addig tart, míg a célját eléri, azaz, a végrehajtást kérő hozzájut a követeléséhez, illetve a meghatározott cselekményt nem teljesítik (a helyébe lépő pénzegyenértéket megkapja). A már megindult végrehajtás során történhet olyan esemény, amely befolyásolhatja a végrehajtást kérőnek a végrehajtáshoz való jogát, illetve, olyan kérdések merülnek fel, amelyekről a végrehajtás további folytatásának jogossága függ. E helyzetek kezelésére szolgál a felfüggesztés jogintézménye²⁰. A végrehajtás felfüggesztését egyaránt kérheti a végrehajtást kérő és az adós is, mégis, többségében az adóstól érkezik ilyen tárgyú kérelem. A Vht. 48. § (3) bekezdése alapján, a végrehajtást fogyanatosító bíróság az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és az adóst a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották rendbírsággal.

Ugyanezen § (5) bekezdése alapján, a bíróság a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülmények körében kiemelten értékeli különösen az adós által eltartásra köteles és tartásra

²⁰ dr. Balogh Olga / dr. B. Korek Ilona / Császti Ferenc / dr. Juhász Edit: A megújult bírósági végrehajtás HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2004. 163. o.

szoruló személyek számát, az adós vagy az eltartott személy tartós és súlyos betegségét, a végrehajtási eljárás során bekövetkezett és az adóst is sújtó természeti katasztrófát.

A bírói gyakorlat szerint a végrehajtási eljárásnak az adós kérelmére történt felfüggesztésére csak akkor kerülhet sor kivételesen, hogy ha az adós a felfüggesztésre okot adó körülményt kellően igazolta és alátámasztotta, csak átmeneti jelleggel áll fenn, tehát valóban rendkívüli méltánylást érdemlő kivételes helyzetről van szó²¹.

A Vht. 48. § (5) bekezdésében írt okok tágításával az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 7. § (2) bekezdése kifejezetten a járvánnyal összefüggésben adott lehetőséget az adósnak a végrehajtási eljárás felfüggesztését kérni, mert lehetővé tette a végrehajtást foganatosító bíróság számára, hogy az adós kérelmére kivételesen akkor is felfüggeszse a végrehajtási eljárást, ha az adós a járványügyi intézkedésekkel összefüggésben került olyan élethelyzetbe, amely méltányolható körülmény.

Ugyanígy szól a Vmt. 153. § (7) bekezdése és a Veir2. 10. § (2) bekezdése is, mely utóbbi esetében ismételten rögzíthető, hogy nemcsak a szigorított védekezés időtartamára szól a rendelkezés, így jelenleg is hivatkozhatnak rá az adósok.

Bírósági titkárként a gyakorlatom során több olyan végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemmel találkoztam, melyeket az adósok a járvány miatt nyújtottak be a veszélyhelyzet alatt, kizárólag arra alapozva a kérelmüket, hogy a járvány miatt általánosan nehéz helyzetbe kerültek, a saját és a családjuk jövedelmi viszonyai megváltoztak. Az általánosságban a járványra való hivatkozás, a konkrét és igazolt módon fennálló méltányolható élethelyzet hiányában azonban ezek a kérelmek elutasításra kerültek²². Másik esetben, amikor az adós arra hivatkozott, hogy a másodállását veszítette el a koronavírus-járvány miatt és a kiadásai is nőttek ezzel összefüggésben, az adóstól érkezett - részletes felhívó végzés kiadását követően - hiánypótlás nem tartalmazta azokat a munkaviszonyokra és a kiadásokra vonatkozó igazolásokat és egyéb iratokat, melyből megalapozott következtetést lehetett volna levonni az adósnak a járvány kitörése előtti és a megváltozott vagyoni és jövedelmi viszonyaira, így a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet ebben az esetben is el kellett utasítani²³.

²¹ BH. 1997. 346.

²² Hevesi Járásbíróság 4.Vh.107/2020/5., 4.Vh.108/2020/5. számú végzései.

²³ Hevesi Járásbíróság 7.Vh.568/2010/17. számú végzése.

A végrehajtási eljárásnak az adós kérelmére történő felfüggesztése minden esetben alapos vizsgálatot és gondos mérlegelést igényel, figyelembe véve a végrehajtást kérőnek a megtérüléshez való jogát is, de ehhez mindenképpen az szükséges, hogy az adós legalább igazolja az általa hivatkozott tényeket és körülményeket. Ezek hiányában a bíróság nem kerül abba a helyzetbe, hogy mérlegelhesse a felfüggesztés lehetőségét és a kérelmet el kell utasítani, ahogy azt más bíróság gyakorlatában is tapasztaltam²⁴.

2.2.4. Felvilágosítás adás

A VÜSZ. 40. § -ában szabályozza a végrehajtó részére a konkrét végrehajtási ügyről adható felvilágosítás adás körülményeit, így a személyes ügyfélfogadás mellett ez a másik kivétel az alól, hogy az eltérő szabályok a végrehajtási eljárás törvényi rendelkezéseit érintik. Felvilágosítás a feleknek, képviselőiknek és annak adható, aki a jogi érdekét az adott ügyben igazolta, e személyeknek is akkor, ha személyazonosságukat, képviseleti jogosultságukat kellően igazolták.

Mivel 2020. március 24. és 2020. június 17., valamint 2021. március 8. és 2021. április 19. között a végrehajtóval való személyes kapcsolatfelvétel nem volt lehetséges, így az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 1. § (5) bekezdése és a Veir2. 4. § (5) bekezdése is lehetővé tette, hogy egyedi végrehajtási ügyben a felvilágosítást kérőnek azonosításra, valamint a hang- és videókapcsolat folyamatos fenntartására alkalmas távközlési eszköz útján felvilágosítást adjon a végrehajtó. A végrehajtónak a felvilágosítás megtörténtét utána jegyzőkönyvben kellett rögzítenie, amelyet meg kellett küldeni a felvilágosítást kérő részére.

A Veir2. módosítást azért hozott, mert kifejezetten kimondta, hogy a felvilágosítást kérő beazonosítását követően lehet megadni a kért információkat, bár ennek kifejezett rögzítése nélkül is kellett, hogy a végrehajtó azonosítsa azt a személyt, aki tőle felvilágosítást kér, másképpen annak jogosultságáról nem tudott meggyőződni.

²⁴ dr. Hugyecz Fernanda: *A végrehajtás felfüggesztése a gyakorlatban - különös tekintettel a veszélyhelyzeti időszakra* 2.1., 2.2., 2.3. pont (<https://www.jogiforum.hu/publikacio/2020/11/17/a-vegrehajtas-felfuggesztese-a-gyakorlatban-kulonos-tekintettel-a-veszelyhelyzeti-idoszakra>) (megtekintés időpontja: 2021. 10. 16.)

Az eltérő szabályok nem azt mondták ki, hogy milyen fokú biztonságos kapcsolat létesíthető a felvilágosítást kérőkkel, csak az volt a feltétele, hogy azonosításra, valamint a hang- és videókapcsolat folyamatos fenntartására alkalmas legyen a távközlési eszköz. Álláspontom szerint például a Skype, Zoom, Teams, Google Hangouts Meet számítógépes alkalmazások ezeket a minimális kritériumoknak megfelelnek.

Ami a felvilágosítás adás folyamatában újdonsággal bírt és a végrehajtónak többletterhet jelent, az a jegyzőkönyv készítése, melyet a végrehajtónak kifejezetten el kellett és kell készítenie és megküldenie a felvilágosítást kérő részére. A Vmt. a felvilágosítás adásnak ennek a módjáról nem szól, mert semmi nem akadályozta a személyes kapcsolatfelvételt a végrehajtóval, így ennek külön kimondására nem volt szükség, a Veir2. hatályban léte miatt azonban a felvilágosítás adás e módja még most is kötelezettség a végrehajtó részére, ha vele a kapcsolatot így kívánják felvenni.

3. A bírósági és a közigazgatási végrehajtási eljárás találkozása

A teljesség igénye megkívánja, hogy azokat a rendelkezéseket is érintse a dolgozat, melyek a bírósági és közigazgatási végrehajtás találkozásáról szólnak. Az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 8. §-a és a Veir2. 11. §-a egyaránt úgy rendelkezett, hogy ha a végrehajtási eljárás során az ingóságot (követelést, jogot) vagy ingatlant bírósági és közigazgatási végrehajtás során egyaránt lefoglalták, a bírósági végrehajtási eljárás során a végrehajtó a közigazgatási végrehajtással érintett követelés behajtása iránt a veszélyhelyzet, illetve a szigorított védekezés megszűnését követő 15. napig nem intézkedik, azzal, hogy a vonatkozó határidő a veszélyhelyzet, illetve szigorított védekezés megszűnését követő 15. napon újrakezdődik.

A Vmt. erre is megalkotta a saját átmeneti szabályát a 153. § (8) bekezdésében, az intézkedési kötelezettség kezdő időpontját itt is 2020. július 1. napjában jelölve meg, azaz 2020. július 2. napján már megtehető volt az első eljárási cselekmény egészen 2021. március 7. napjáig, majd 2021. május 4. napjától jelenleg is.

A jogalkotó igen éles különbséget tett a bírósági és a közigazgatási végrehajtás között azzal, hogy mint látható volt, a bírósági végrehajtás során nem minden eljárási cselekmény volt tilalmazott,

addig a közigazgatási végrehajtás esetén a végrehajtó a közigazgatási végrehajtással érintett követelés behajtása iránt semmilyen intézkedést nem tehetett, még munkabér letiltást vagy hatósági átutalási megbízást sem adhatott ki ezekben az ügyekben.

Mindez összhangban volt azzal a rendelkezéssel, mely az 57/2020. (III. 23.) Korm. r. 9. § (1) bekezdésében volt olvasható, hogy a rendelet hatálybalépésének napjától szünetelnek az e rendelet hatálybalépésének napján az adóhatóság előtt folyamatban lévő, az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (Avt.) szerint foganatosított végrehajtási eljárások - az Avt. 57. és 57/B. alcíme szerint folytatott eljárások és a veszélyhelyzet során előírt kötelező járványügyi intézkedések megsértése miatt kiszabott követelésekre folytatott eljárások kivételével - a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napig.

V. A veszélyhelyzet megszűnésére készülve

A jelenlegi veszélyhelyzet megszűnésére irányadó átmeneti szabályokat a 2021. évi XCIX. törvényben már olvashatjuk, ezek még nem hatályosak a dolgozat megírásakor. Ennek a törvénynek az általános indoklásában természetszerűleg ugyanazokat olvashatjuk, mint a Vmt. indoklásában. Szükségszerűen a Kivezető tv. ad fogalom-meghatározást a veszélyhelyzetre és a szigorított védekezésre. A veszélyhelyzet alatt az újabb, a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet, valamint a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet érinti, tehát 2020. november 4. napja óta tartó időt.

A bírósági végrehajtásról érintő 18. cím 45. §-a már csak három pontot érint az eljárási cselekmények közül, nem meglepő módon a 229/2021. (V. 5.) Korm. r. tárgyi hatályát jelentő eljárási cselekményeket; az ingatlan kiürítését, a természetes személy lakóingatlanának árverezését és a természetes személy adós lakóingatlanának folyamatos árverezését, a határidő kezdete minden eljárási cselekménynél a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. nap lesz.

A veszélyhelyzet megszűnésével hatályát fogja veszíteni mind a Veir2., mind a 229/2021. (V. 5.) Korm. r., azonban a Vmt. záró rendelkezései nem tartalmazzak olyan szabályt, mely a veszélyhelyzet megszűnésével a Vmt. 60. címe is hatályát vesztené, így a veszélyhelyzet megszűnése estén is több olyan átmenti szabály lesz még hatályban, így a Vmt. és a Kivezető Tv., melyet a jogalkalmazóknak figyelembe kell venniük.

Összegzés

Nem kétséges, hogy a koronavírus-világjárvány valóban befolyásolja a bírósági végrehajtást, okozhatja az eljárások időbeli elhúzódását és felmerülhetnek további költségek is, számokban egyelőre ezeket nem is lehet meghatározni. A dolgozattal nem csupán összefoglalni kívántam a bírósági végrehajtást érintő eltérő és átmeneti szabályokat, hanem kérdésfeltevéseimmel segítséget kívánok nyújtani a jogalkalmazók számára a szabályok közötti eligazodáshoz, azok értelmezéséhez.

A járvány elleni védekezés és a bírósági végrehajtás egyaránt egy folyamat, a szokásosnál is fokozottabb gondosság szükséges annak eldöntéséhez, adott esetben egy végrehajtási kifogás elbírálása során, hogy egy konkrét időpontban és jogszabályi környezetben a résztvevők eljárási jogai csorbultak-e vagy sem, az eljárási kötelezettségeknek eleget tettek-e vagy nem és hogy ez a végrehajtási eljárásra érdemi hatással bírt-e.

Személyes véleményem, hogy amennyiben még tart a veszélyhelyzet e sorok értékelésekor, úgy a kialakult és általánosan megismerhető gyakorlat hiányában, mind az eltérő, mind az átmeneti szabályok a végrehajtás résztvevőire, különösen a végrehajtóra, a végrehajtást elrendelő és foganatosító bíróságra azt a terhet róják, hogy a folyamatosan változó jogi környezetet kellő figyelemmel kell kísérniük és javaslom a lehetőség megteremtését a jogalkalmazók számára, azért hogy a gyakorlatban megismert értelmezés adta tapasztalatokat egymásnak átadhassák.

Jogszabályok, uniós jogi aktusok jegyzéke és alkalmazott rövidítései

	Magyarország Alaptörvénye
rPp.	1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
Vht.	1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról
Eütv.	1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
Jat.	2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
	2013. évi CXXII. törvény a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról
Eüsz. tv.	2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól
Pp.	2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
Bpnp.	2017. évi CXVIII. törvény a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról
Avt.	2017. évi CLIII. törvény az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról
	2020. évi XII. törvény a koronavírus elleni védekezésről
Vmt.	2020. évi LVIII. törvény a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről
	2021. évi I. törvény a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről
Kivezető tv.	2021. évi XCIX. törvény a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról
	250/2004. (VIII. 27.) Korm. r. a végrehajtói kézbesítés részletes eljárási szabályairól
	191/2014. (VII. 31.) Korm. r. a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek végrehajtási, felszámolási vagy önkormányzati adósságrendezési eljárás keretében árverés útján történő értékesítésének szabályairól
	40/2020. (III. 11.) Korm. r. a veszélyhelyzet kihirdetéséről
	45/2020. (III. 14.) Korm. r. az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (II.)
	57/2020. (III. 23.) Korm. r. az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek

Veir.	elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a végrehajtással kapcsolatban teendő intézkedésekről 74/2020. (III. 31.) Korm. r. a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről
	122/2020. (IV. 16.) Korm. r. a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a veszélyhelyzet ideje alatt egyes agrárszabályozási tárgyú rendelkezések eltérő alkalmazásáról
	132/2020. (IV. 17.) Korm. r. az elektronikus azonosítási feltételekkel, a végrehajtással és a médiaszolgáltatási díjjal kapcsolatos egyes jogszabályok eltérő alkalmazásáról
	176/2020. (V. 5.) Korm. r. a kapcsolattartásra és a távoltartásra a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó eltérő intézkedésekről
	282/2020. (VI. 17.) Korm. r. a 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről
	478/2020. (XI. 3.) Korm. r. az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása céljából, a veszélyhelyzet kihirdetéséről
	26/2021. (I. 29.) Korm. r. a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről
	27/2021. (I. 29.) Korm. r. a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről
Veir2.	112/2021. (III. 6.) Korm. r. a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről
	229/2021. (V. 5.) Korm. r. az ingatlanok árverezésére és kiürítésére a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó eltérő intézkedésekről
VÜSZ.	1/2002. (I. 17.) IM r. a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről
BÜSZ.	14/2002. (VIII. 1.) IM r. a bírósági ügyvitel szabályairól
	1986. évi 14. törvényerejű rendelet a Gyermek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában, 1980. október 15. napján megkötött szerződés kihirdetéséről

Brüsszel IIa. a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet

Felhasznált szakirodalom

Indokolások

- a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény indokolása - Végző előterjesztői indokolás a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényhez - Indokolások Tára 2020/38. (Magyar Közlöny melléklete, 38. szám, megjelenés napja: 2020. április 1.)
- a veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 2020. évi LVII. törvény indokolása - Végző előterjesztői indokolás a veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 2020. évi LVII. törvényhez - Indokolások Tára 2020/75. (Magyar Közlöny melléklete, 75. szám, megjelenés napja: 2020. június 22.)
- a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készütségről szóló 2020. évi LVIII. törvény indokolása - Végző előterjesztői indokolás a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készütségről szóló 2020. évi LVIII. törvényhez - Indokolások Tára 2020/75. (Magyar Közlöny melléklete, 75. szám, megjelenés napja: 2020. június 22.)
- a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény indokolása - Végző előterjesztői indokolás a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvényhez - Indokolások Tára 2021/34. (Magyar Közlöny melléklete, 34. szám, megjelenés napja: 2021. március 9.)
- a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény indokolása - Végző előterjesztői indokolás a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvényhez - Indokolások Tára 2021/84. (Magyar Közlöny melléklete, megjelenés napja: 2021. július 1.)

Kommentárok, állásfoglalások

- dr. Kapa Mátyás / dr. Gyekiczki Tamás / dr. Bíró Noémi / dr. Nádas György / dr. Rab Henriett / Zoltán Hunor / dr. Zoltán Levente: A bírósági végrehajtás magyarázata, Complex Wolters Kluwer csoport, Budapest, 2009.
- dr. Balogh Olga / dr. B. Korek Ilona / Császtai Ferenc / dr. Juhász Edit: A megújult bírósági végrehajtás HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2004.
- Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozásának (2017. november 20-21.) 64. sz. állásfoglalása

Folyóiratban megjelent cikkek

- dr. Gyüre Péter: A rendbíróság, mint jogkövetkezmény a bírósági végrehajtási eljárásban. In: Executio 2018/2. szám, 8-10. oldal
- dr. Gyüre Péter: A meghatározott cselekmények végrehajtására vonatkozó közös szabályok. In: Executio, 2020/1. szám, 10-13. oldal
- dr. Gyüre Péter: Az adós által igénybe vehető jogi eszközök a pénzkövetelés nem teljesítése miatt bekövetkező ingatlanból történő kilakoltatás elkerülésére In: Executio 2019/2. szám, 44-50. oldal

Internetes források

- dr. Hugyecz Fernanda: A végrehajtás felfüggesztése a gyakorlatban - különös tekintettel a veszélyhelyzeti időszakokra (<https://www.jogiforum.hu/publikacio/2020/11/17/a-vegrehajtasi-felfuggesztese-a-gyakorlatban-kulonos-tekintettel-a-veszelyhelyzeti-idoszakra>) (megtekintés időpontja: 2021. 10. 16.)
- Magyar Bírósági Végrehajtói Kar adatszolgáltatása az ingatlannal kapcsolatos egyes végrehajtási cselekmények statisztikájáról (<https://mbvk.hu/678/ingatlannal-kapcsolatos-egy-vegrehajtasi-cselekmények-statisztikaja/>) (megtekintés: 2021. 10. 12.)

Eseti döntések

- BH. 1997. 346.
- Hevesi Járásbíróság 1005-4.Vh.107/2020/5., 1005-4.Vh.108/2020/5., 1005-7.Vh.568/2010/17. számú végzései